

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 18. (78.) évf.

8. szám. 2008 augusztus

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Isten kezében

*Dr. Szabó Árpád püspök ünnepi beszéde
az Unitáriusok Egyetemes Találkozásán*

Mi most nem egy győztes csata után vagyunk, de azért felállítunk egy hatalmas oszlopot. Nem az erdélyi hegyek kemény gránitjából vagy erdeink büszke tölgyéből faragjuk, hanem imádságból, hitből, hűségből és áldozatból, de ugyanazt írjuk rá, mint Sámuel, századokat átfénylő betűkkel: „Mindaddig megsegített bennünket az Úr!”

Ez az oszlop nekünk is a segítség-oszlopa. Arra emlékeztet, hogy az eltelt szá-

tenben élünk, mozgunk és vagyunk”. Ezért ez az oszlop a hálaadásé is egyben. Egyházunk alapításának 440. évfordulóján halát adunk hitünk diadaláért, amikor atyáink elfogadták az egyistenhitet, mint életük boldogító eszményét s az örök élet ígértét, és ezt befoglalták a lelkiismereti szabadság és vallási türelem eszmei keretébe, mert vallották, hogy a hit Isten ajándéka.

Ezért erre az oszlopra emlékeztetőül odairjuk: 1568, s utána két nevet, János

letkönek tartjuk, amelyre bizton építhetjük megmaradásunk jövőjét.

De felírjuk a kevésbé ragyogót, megaláztatásunk évszámát is, 1638-at, mert történelmünk ezen mély pontján, de a későbbi próbák idején is megérezhettük, hogy Istenünk „ott állt jobb kezünk fölül, hogy meg ne tántorodjunk”, és szent lelkével arra biztatott és bátorított, hogy reménységgel várjuk szabadítása eszten-dejét.

Egymás után következnek ennek a szabadításnak boldog örömmel és hálával megtapasztalt évei, amelyeket 1781 vezet be, mint magunkra találásunk és külső megerősödésünk kezdete. 1868 és 1910 már ennek a külsőleg és belsőleg egyaránt megizmosodott unitárius hitnek és egyháznak ragyogó évfordulói, amikor elő-

*„Sámuel pedig fogott egy követ,
felállította és elnevezte
Eben-Háezernek,
mert ezt mondta: „Mindaddig
megsegített bennünket az Úr!”*

(1Sám 7,12)

*„Most azért megmarad a hit,
a remény, a szeretet, e három;
ezek közül pedig a legnagyobb
a szeretet.”*

(1Kor 13,13)

zadokban, egyházunk története folyamán hogyan örködtött felettünk, ölelt át biztonságot adóan a Gondviselés, Istenünk atyai szeretete. Nem magunkra nézünk, nem számadást készítünk, hanem azt akarjuk felmutatni, hogy a történelem Ura, az élő Isten, mennyire jelen volt életünkben, s azért, hogy megmaradhattunk, csupán hitünket kellett megvallanunk, hogy mi „Is-

Zsigmond és Dávid Ferenc, mint akiknek köszönhetjük a mi egy igaz Istenünkhöz vezető utat, unitárius vallásunkat, s annak intézményes közösségét, anyaszentegyházunkat. Az általuk reánk hagyott örökséget, amelyet a következő nemzedékek egymás utáni sora ápolt, gazdagított, majd tovább adott az utánuk jövőknek, mi is annak a szilárd alapnak, drága szeg-

szőr érezhettük meg, hogy nem vagyunk egyedül, de beletartozunk az unitáriusok nagy nemzetközi családjába, amelynek ott és akkor annyi szép példáját tapasztalhattuk meg.

De bekövetkezett életünkben a nagy világégek százada, létünket alapjaiban

folytatás a 2. oldalon

Isten kezében

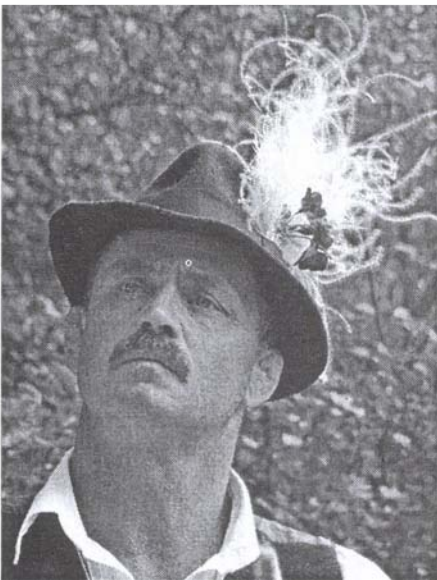
folytatás az 1. oldalról

megrázó és megsemmisítéssel fenyegető történelmi és politikai változások kora. A próbáknak sötét éveit egy pillanatra a reménység fényével ragyogta be 1968, amikor hálát adhattunk nem csak a letűnt történelmi időért, hanem az akkori jelenben is felismerhettük, hogy a szenvedések éveiben is Isten atyai szándéka érvényesült, hogy ezekből hitünk és erkölcsünk, a próbáktól megtisztulva és megerősödve kerüljön ki.

Most pedig nem újabb évszámot írunk, hanem felvesszük korokat és nemzedékeket beragyogó betűkkel jelenünk és jövőnk megtartó programjaként az apostoli üzenetet: „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig legnagyobb a szeretet.” A hit Isten ajándéka, a remény Isten ígérete, s a szeretet Isten lényege. Ezért jelenünket és jövőnket csak Istennel együtt képzeljük el, és akarjuk megélni a nekünk és utódainknak ajándékozott időben.

A hit az embernek Istennel kapcsolatos magatartása. Ezen belül a hangsúly az engedelmessegre és a bizalomra esett. A zoltáríró dicséri ezt az Istenbe vetett, bizalommal párosult hitet: „Uram, Istenem! Sok csodás terved vittél véghez értünk, nincs hozzád fogható. Szeretném hirdetni és elmondani, de több annál, amit fel tudnék sorolni” (Zsolt 40,6). Ezután már egészen természetes a hitre épülő élet bizonyossága: „az Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem? (Zsolt 56,5).

A hit az egész vallásos élet forrása és középpontja. Istennek az időben megvalósuló szándékára, az embernek hittel kell válaszolnia. Ezért a hit az ember lelki magatartása, amely szilárdságot és biztonságot ad, de bizonyosságot és bizalmat is ébreszt a szívben.

Unitáriusok Egyetemes Találkozója – 2008

Hatvanhárom éve, 1945 augusztusa után az állami hatóságok betiltották az unitáriusok évi találkozóit. 1998. augusztus 31-én Kedei Mózes udvarhely-köri eszperes nagyszerű kezdeményezése alapján a székelyudvarhelyi keblitanács is jóváhagyta, hogy évről évre újra megszervezzék az Unitáriusok Egyetemes Találkozóját, és helyszínnek a Székelyudvarhely melletti Szejkeföldöt jelölték meg.

E kezdeményezést az Egyházi Központ is felkarolta és az egyetemes egyház határozatává tette. Így 1999 augusztus második szombatjára megszervezték az első „új” találkozót. Az ünnepély aztán egyre ismertebb lett; ma már eljönnek a világ minden sarkában élő unitáriusok e szép közösségi rendezvényre.

Ez év jubiláló évünk volt, hisz a 10. „Szejkére” gyűltünk össze.

Amikor közeledik az augusztus, és már szívvel-lélekkel készülődünk, mindig kérjük Istent, hogy segítsen meg minket és minden ide utazót. Annyira jó találkozni a régi ismerősökkel, akik ránk köszönnek: „Isten áldja!”, mi meg válaszolunk a Szejke patak hídjánál: „Isten hozta!”, bizony annyira örülünk, hogy mi tagadás, néha könnyes szemmel fogadjuk azt az idős bácsit vagy nénit, akit már régi ismerősként üdvözölhetünk. Hisz a tíz esztendő alatt egy nagy családdá formált bennünket ez az ünnep.

Az istentisztelet alatt és végig az ünneplésen úgy érezzük, hogy védőkarként ölel át ez a csodálatos örökség, és ebben az örökségben Orbán Balázs két karja is benne van. Mintha biztatva szólna hozzánk a székelykapuk során túlról: ne féljete megmaradni, csak tovább, tovább, vigyétek tovább a szép és nemes egy-Isten-hitet. Nekem sem volt könnyű bejárni a sok eldugott székely falut, hogy megörökítssem és átmentsem az utókorra, ti is ezt tegyétek! Apa fiára kell hogy hagyja, hogy ne menjen feledésbe!

Hagyományainkat cselekvően kell őrizni! Küzdeni kell, meg kell maradni itt, ezen a földön. Ez a tenyérnyi föld, Erdély ad kenyeret és otthont. Meg kell őriznünk Orbán Balázs örökségét, meg kell tanulnunk teljes szívünkkel Jézus tanítását, és követnünk kell Dávid Ferenc útját. Talán ezért is volt a 10. találkozó mottója ez: „Hittel, reménnyel gazdagon / Indulunk külön utakon, / De van egy közös szent vigaszunk, / a barátság él, és még találkozunk.”

Adja Isten, hogy így legyen, és egyre többen legyünk, gyűljünk össze ünnepleni, hálát adni Istennek mindennapjainkért, imádkozni békénkért.

Viszontlátásra 2009 augusztusában!

Csáki Júlia

A múlt csodáinak, mint Isten láthatatlan megnyilvánulásának felidézése, a hit megvallását jelentette minden korban, így számunkra is, amelyet tovább kell adni az utánunk jövő nemzedékeknek is. Így tudjuk megőrizni Istenünk irántunk való szeretetének emlékeztétét.

A reményről beszélni annyit jelent, mint megállapítani, hogy milyen helyet foglal el a jövő az Istenben bízó ember életében. Az Istenbe és hűségébe vetett bizalom, az ígéreteiben való hit biztosítanak minket ennek a jövőnek valódiságáról, és egyúttal megsejtetik annak nagyszerűségét.

A jövőben való részesedés azonban kétségkívül problematikus marad, mert függ a hűséges és kitartó szeretettől, ami nem könnyű követelmény a szabad akarral bíró ember számára. A hívő ember tehát csak bizalommal remélni tudja ezt a jövőt Istentől, akiben hisz, és aki egyedül képes alkalmassá tenni a szabadságot a szeretetre. A hitbe és bizalomba így belegyökerezve tud a remény a jövő felé kitárulni, és tudja felemelni erejével az ember egész életét. A remény nem szégyenít meg, mert Isten szeretete kitöltötte a mi szívünkben.

A szeretet számunkra az Isten és felebarát iránti szeretetet jelenti. A két külön névvel jelzett szeretet nem csupán úgy tartozik össze, hogy Isten-szeretet írja elő számunkra az embertárs szeretetét. Sokkal szorosabb kapcsolatban állnak egymással: a kettő kölcsönösen feltételezi egymást. A felebaráti szeretet nem csupán az Isten-szeretettől fakadó parancsot teljesíti, hanem előfeltétele annak.

Jóllehet Isten több, végtelenül több az embernél, a két szeretet mégis kölcsönös kapcsolatban van egymással. Nincs ugyanis olyan Isten-szeretet, amely ne

hordozná magában a felebarát szeretetét, sőt csak ennek megélésével képes önmagára találni. Csak a felebarátját szerető ember tudhatja igazán, kicsoda valójában az Isten. És csak az Istent szerető ember képes arra, hogy feltétel nélkül ráhagyatkozzon a másik emberre, s ne tegye őt saját önmegvalósítása eszközévé.

Igazi emberi találkozás és közösség csak a felebaráti szeretetben jöhet létre. Az ember ugyanis csak akkor és ott tud önmaga lenni, ahol bizalommal és szeretetben, határtalanul nyitottan, szabadon átengedi magát annak a megfoghatatlan titoknak, akit Istennek nevezünk. Az ember titka, létének értelme, Isten titkából ered, és azon alapul: csak a szeretet csodájában lehet megtapasztalni. A felebaráti szeretetben így találkoznak egymással az

emberek. Ebben a szeretetben nemcsak valamely konkrét és hasznosítható tulajdonságát ajándékozza egyik ember a másiknak, hanem egész önmagát, személyiségét, öntudatának és szabadságának határtalan távlataival.

A szeretet megerősít abban a meggyőződésünkben, hogy életünknek célja és értelme van, s a látszat ellenére Isten céljai megvalósulnak bennünk és általunk. Ennek érdekében Isten felhasznál minket – egyént és közösséget –, mint munkatársait a szeretetben.

Most a 10. Unitárius Egyetemes Találkozója alkalmával – Dsida Jenőt parafrázálva – jelképesen elindulok, hogy felkutatassak, s hívó szavammal elérjek minden egyes unitáriust, és egyházunk szeretetközösségébe hívjam.

Unitáriusok ott a bércek szikla-mellén,
A Homoródok, az Olt és Maros mentén,
üljeteK mellém.
Unitáriusok ott a Küküllők partján,
a Nyikó, Gagy és Nyárad partján,
unitáriusok az Aranyos menti Isten völgyében,
a Székelykő viharverte csúcsa alatt,
hol kétszer kel fel a Nap,
üljeteK mellém.
Unitáriusok a Zsilvölgyi bányák árnyékában,
Bánát és Bihar tájairól,
Észak-Erdély szórványáiban élők,
üljeteK mellém.
Unitáriusok a csonka haza széles tájairól,
a fővárostól Dunántúlig, kik elhagyottak
a szülőföldet egy jobb élet reményében,
de akikben felsír néha a szülőfalu harangja,
üljeteK mellém.
Unitáriusok, szerte a világban, akik testvéreink
vagytok a közös hitben, amit
drága örökségként együtt ápolunk,

unitáriusok Angliában és az Egyesült Államokban,
Kanadában és Ausztráliában,
üljeteK mellém.
Ti ezután születők, s ti porlócsontú ősök,
ti réghalott hitvallók, ti vértanúk, ti hősök,
üljeteK mellém.
Ülj ide, gyűlj ide, népem
S hallgasd, amint énekelek
S dalolj velem.
Énekeljük zengő torokkal, de még
zengőbb szívvel reménységünk dalát,
jövönk lelkesítő himnuszát,
unitárius indulónkat:
Szóljon ez az ének a szellem megtörhetetlen
és legyőzhetetlen hatalmáról,
az unitárius öntudat kiapadhatatlan
forrásairól és megtartó erejéről,
mert íme:
Letűnt az éj, köszönt a nap,
Miénk az élet, dalra hát...

Házavatás Brassóban

Július 19-én ünnepélyes keretek között került sor a brassói egyházközségek új gyülekezeti házának felavatására. A zsúfolásig megtelt templomban az ünnepi hálaadó istentiszteleten a szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte. Az alkalom ünnepélyességét emelte, hogy az eseményre – amint azt beszédében a püspök is hangsúlyozta – egyházunk megalakulásának 440. évfordulóján került sor. A házavató ünnepségen jelen volt a San Diego-i testvérgyülekezet tizenöt tagú küldöttsége dr. Arvid Straube főlelkéssel az élen, aki a vendégek nevében

köszöntötte az ünneplőket. A vancouveri testvérgyülekezet nevében dr. Steven Epperson lelkész küldött üdvözlő üzenetet. A fentiekén kívül jelen volt Brassó város

polgármestere, valamint a testvérfelekezetek képviselői, akik szintén köszöntöttek az ünneplő egybegyűlteket.

A hálaadó istentiszteletet követően Máthé Sándor lelkész – a terv megálmodója és megvalósítója – vetítettképes beszámolóban az építés főbb mozzanatait mutatta be. Köszönetet mondott a támogatóknak, elsősorban a testvérgyülekezet tagjainak, akik közel 60 000 amerikai dollárral járultak hozzá az építési alaphoz. Tulajdonképpen az ő adományuk jelentette azt a „biztatást”, amely nélkül nem valósulhatott volna meg ez a merész tervünk. Egyetemes egyházunk 45 000 lejjel járult hozzá az építési alaphoz, amit gyülekezetünk nevében hálásan köszönünk. Támogatóink között meg kell említenünk a Brassó Megyei Tanácsot (80 000), Románia Kormányát (75 000), valamint más bel- és külföldi adományozókat. De épp úgy köszönet illeti a Brassói Magyar Dalárdát, amelynek tagjai, mint más ünnepi alkalmakkor, most is jelen voltak, és szép műsorral ajándékozták meg az ünneplő közösséget.

Az eddig elvégzett munkálatok összértéke meghaladja a 600 000 lejt. A még elvégzendő munkálatokra, egy szolgálati lakás és nyolc vendégszoba kialakítására, további 450 000 lejre, vagyis kb. 130 000 euróra lenne szükségünk.

Annak ellenére, hogy az épület két felső szintjén a belső munkálatokat, anyagi hiánya miatt, nem tudtuk elvégezni, úgy gondoltuk, hogy hivatalosan is átadjuk gyülekezeti használatra. A gyülekezet tulajdonképpen már egy éve birtokba vette az épület kimondottan gyülekezeti célra készült részeit: az alagsori ifjúsági és valláserkölcsi nevelési (kisebb) termet, valamint a földszinti nagy termet. Az új

épület azóta sok egyházközségi és más rendezvénynek adott helyet, ezzel is igazolva az építkezés fontosságát és szükségességét.

Hálát adunk Istennek, és bízunk abban, hogy ezután is megsegít. Bízunk abban, hogy a továbbiakban is lesznek lelkes híveink, támogatóink, akik adományaikkal segítik – amint eddig is tették – az elmaradt munkálatok befejezését.

Máthé Sándor

A ravaiak „Dönci bácsija”

Emlékezés egy 35 éve halott lelkészre

Vannak, akiket az idők múlásával sem tudunk elfelejteni. Ezek közé tartozik néhai Péter Ödön lelkész is, aki 1949 és 1973 között Ravában szolgált és aki 54 évesen kegyetlen betegség áldozata lett. A ma már nem létező Bözödújfaluból jött, hogy Isten szavát hirdesse, és munkájával hozzájáruljon az egyháztagok életének megkönnyítéséhez. Mi, ravaiak tiszteltük mint lelkészt, de különösen szerettük benne az *embert*, hiszen mindenkihez volt egy jó szava, mindenkit meg tudott vigasztalni, és különféle szükséghelyzetekben tanácsai sokak segítségére voltak. Az öregebbek tudják, hogy abban az időben, amikor a papi fizetések nem haladták meg a havi 180 lejt, és amikor a helyi szervek minden lépést figyeltek, nem volt könnyű e hivatásnak eleget tenni. Ő azonban minden tőle telhetőt megtett, hogy szolgálatát példásan végezze. Hogy jövedelmét pótolja – mert nem volt könnyű egy hattagú családot a vékony papi fizetésből fenntartani és a négy gyermeket iskoláztatni –, mindenhez hozzáfogott, értett a technikához is, de szükség esetén az eke szarvától sem riadt vissza.

Sokoldalú képzettségét tükrözi az is, hogy a 60-as években, amikor oly keveset hallottunk az ufó-jelenségekről, ilyen irányú elképzeléseit, olykor megfigyeléseit is megvitatta velünk, de az

is megtörtént, hogy az ezeréves Magyarországról beszélgettünk (kevesen tudták, hogy a második bécsi döntés után a magyar hadsereg egyik alakulatának táborig lelkésze volt, főhadnagyi rangban).

Mivel az 1948-as tanügyi reform az iskolát különválasztotta az egyháztól, az addigi kántortanítót is helyettesítenie kellett. Kitűnően végezte a dolgát ebbéli minőségében is. Több hangszeren játszott!

Számtalanszor meglátogatta és kezelte a betegeket, és ezeknek soron kívül is úrvacsorát osztott, ha a helyzet megkívánta.

1956-ban, amikor az egyház pénzalapja jószerével csak a tagok hozzájárulásából állt össze, hiszen elvették erdeinket, s földjeinket bekebelezte az akkori kollektív gazdaság, Péter Ödön fáradtságot nem ismerve megszervezte és levezette a templom javítási munkálatait. Ma, amikor mindezeket visszakaptuk, és megtörténik, hogy százmilliókat költünk el felelőtlenül, eszünkbe jut, hogy Dönci bácsi – ahogy mi hívtuk – majdnem a semmiből is csodát tudott művelni. Még a felújítás évében mindent megtett, hogy templomunkat történelmi műemlékké nyilvánítsák.

1958-ban a hadi özvegyek és árvák hozzájárulásával a templomban emléktáblát helyezett el a II. világháborúban hősi halált halt és eltűnt ravaiak emlékére. A tábla leleplezésén jelen volt akkor püspökünk, dr. Kiss Elek is.

Életünkben, egyházunkban munkássága mély nyomot hagyott. Többször volt alkalmam beletekinteni hátrahagyott

munkáiba, írásaiba. Ilyenkor emlékek egész sora ötlük fel bennem.

Mivel a háború utáni időszak sokunkat messze földre kényszerített, meg akarom említeni azt is, hogy 1968-ban, amikor a két iker kislányom megkeresztelésére felkértem, nagy örömmel jött el a „Regátba”, ahol akkor dolgoztam, és a szertartást két nyelven végezte akkor, amikor a csehszlovákiai események miatt Kolozsváron azt tanácsolták neki, hogy ne jöjjön délre, mert nem biztos, hogy még vissza tud jönni. Ő azonban eljött hozzánk, ígéretének mindenképp eleget akart tenni.

Utolsó napjaiban, amikor a kolozsvári rákkutató intézetbe küldték, egy látogatójának elmondta: csak arra vágyik, hogy a ravai templomban még egyszer prédikálhasson. Erre azonban sajnos nem kerülhetett sor. 1973. július 27-én végleg eltávozott, holttestét pedig családja az erdőszentgyörgyi temetőbe helyezte örök nyugalomra.

Most, halálának 35. évfordulóján mi, akik ismertük, kegyelettel emlékezünk meg róla. Nyugodj csendesen, Dönci bácsi!

Demeter András

Egy kard sebezte ónkanna

A hajdani Nemes Marosszéknek egyik legészakibb határtelepülése volt 1867-ig Nagyernye. A Marosvásárhelytől alig 10 kilométerre enyhén észak-keleti irányban fekvő településen a protestáns tanítások igen jó termőtalajra találtak a 16. század második felében. Elannyira, hogy ebben az időszakban – valószínűleg egy ügyes hitszónoknak köszönhetően – az egész falu unitárius hitre tért. Nagyernye egyetlen, még az Árpád-házi királyok idején épített templomát, amely addig római katolikus volt, unitárius templommá alakították.

Első bomlasztó hatást az ernyei unitárius eklézsiára a szombatoság tette. A szombatosok nagy számban éltek a faluban a 17. század elején, de az unitáriusok között „lapítottak”. 1639-ben vagyonelesztásra került sor az alakuló református egyházközséggel.

Az unitárius egyház lelkes támogatója volt az oktatásnak, Ernyében is „oskolamestert” tartott a 17. század folyamán.

esperesi vizitációs jegyzőkönyv. Ez utóbiból kiderül, hogy az ernyei „scholamester [...] pénzt kiadván kölcsön uzsorát veszen reája...”, ezért pedig megbüntették.

A címben említett ónkannát – egy óntányérral együtt – 1697-ben készítették a nagyernyei unitáriusok, úrvacsora-osztás

volt, Ernyében is *statiót* állítottak az osztrák *militiának* (vagyis helyőrséget a rendfenntartó katonai erőknél). Egy okirat tanúsága szerint az osztrák katonaság igen kegyetlenül bánt a civil lakossággal: „az német militia, megszállván a falukban, magát bő ebéddel, peccsenyével, borral, lovát szénával ajándékoztatja meg, nem kevés romlásával és kárával az szegénységnek, melynek alkalmatosságával a szegénységnek verik, rongálják, bénává teszik...”

Bizonyíték erre I. Apafi Mihály fejedelemnek az ernyeiekhez írott levele és a nagyernyei születésű történész, Kelemen Lajos által közzétett, 1684-ből származó

céljára. A henger alakú ónkanna, karcollással díszített, függőleges tengelyvonalához viszonyítva a két oldal díszítése egymással szimmetria-tendenciát mutat. Fő díszítő motívuma a tulipán, különböző formában és alakban. Ezenkívül indás, leveles díszítés között találunk két rózsát (rozettát), amelyek az ősi napábrázolás formái. A két központi alakzat daloló kismadarakat ábrázol, amelyek a szeretetet, összetartozást szimbolizálják, minthogy egymásnak szembefordulva láthatjuk őket. A két madár révén az ötvösmester valószínűleg a kanna közepébe rajzolt, pecsénymotívum alakú mezőre akarta terelni a figyelmet, amely a fő mondanivalót és a készítés idejét közvetíti az utókornak: „Egy az Istennek szíve és nagysága az ernyei unitáriusok 1697” (?). Legalábbis az összevont betűkből és rövidítésekből ez következtethető.

Az ónkanna készítésének idején Erdély már a Habsburg Birodalom guberniuma

Az 1703 és 1711 között lezajlott Rákóczy-féle szabadságharc után a jezsuita szerzetesek szabadabban fejthették ki rekatolizáló tevékenységüket, sőt még a bécsi udvar támogatását is élvezték. 1729-ben erőszakkal foglalták el – a fennebb említett véreskezű katonaság segítségével – a nagyernyei unitárius templomot. A templomfoglalást Orbán Balázs a következőképpen írja le: „1729-ben a jezsuiták katonasággal [...] jelentek meg Nagyernyén templomot foglalni. A templomukba húzódott unitárius híveket fegyveresen rohanták meg, azok közül sokakat megsebesítettek, a többi ütve-verte szétkergették, tisztos öreg lelkészüket, nagyajtai Cserey Sámuelt az utcára vonszolva úgy elverték, hogy haldokló állapotba jutott.” Az erőszakos templomfoglalás alkalmával az egyházi életét az úrvacsora-osztásra

folytatás a 6. oldalon

Nemes Gyula

Egy kard sebezte...

folytatás az 5. oldalról

használt ónkanna mentette meg, amely a feje fölé emelve kivédett egy kardcsapást. Az ónkanna alsó részén ma is látható egy 36 mm hosszú horpadás: a kardvágás maradványa.

Templomuktól és egyházi javaiktól megfosztatva az 1663-ban öntetett műemlék értékű harangjuk ma a sáromberki római katolikus templom tornyában zúg. Az ernyei unitáriusok egy kis imaházba szorultak, és csak száz év múlva, az 1830-as években sikerült nekik egy kis fából ácsolt oratóriumot építeni. Ennek a he-

lyébe épült 1910-ben az a kőtemplom, amelyben ma is összegyűlnek az ernyei unitáriusok Isten szavát hallgatni.

A mára alig 100 lelket számláló, Ikland-hoz tartozó leányegyházközség úrvacsora-osztáskor ma is kegyelettel használja több mint 300 éves, kard sebezte ónkannáját.

150 éves az alsójárai unitárius templom szószéke

Az esperesi vizsgálószerkés áprilisi látogatásakor határoztuk el, hogy felemelő, szép ünnepélyvel élesztjük fel még jobban kis egyházközségünk hitéletét. Egyben nem hivatalosan, hanem közvetlenebb hangulatban szeretnénk volna elbúcsúzni a vizsgálószerkés nekünk mindig rokonszenves tagjaitól. Előre csak annyit tudtunk, hogy Bálint B. Ferenc kolozsvári lelkésztársam elvállalta a szószéki szolgálatot június 29-ére. Kértük Farkas Dénes esperest, hogy Kolozsról is hozza magával híveinek egy csoportját. Ezzel is viszonzni akartuk azt a szeretetteljes vendéglátást, amelyben szeptemberi látogatásunkkor részesített bennünket.

Június 29-én, épp az év közepén került sor arra a szép közösségi alkalomra, amelyen megünnepeltük az alsójárai templomhajó és a ma is álló szószék felépítésének 150. évfordulóját. Bálint B. Ferenc lelkész megmutatta szervező tehetségét is, hiszen a Kolozs-tordai Egyházkör templomairól és szószékeiről készült színes fényképiállítással is fokozta a járaiak és szeretett vendégeink ünnepi hangulatát.

Sándor Anna, Járából elszármazott kolozsvári lakos gyönyörű szegfűcsokorral díszítette az úrasztalát – őseire emlékezve. Boross Béláné pedig liliomcsokrot adományozott elhunyt anyósa emlékére, amelyet az oldalt levő régi úrasztalára helyeztünk.

Kolozsról Farkas Dénes esperessel együtt érkezett Deák Erzsébet a nőszövegetés részéről, valamint három idén konfirmált gyermek szüleikkel együtt.

Kolozsvárról érkezett Bálint B. Ferenc köri jegyző és Székely Botond köri felügyelőség gondnok. Kolozsvári lelkésztársam felkérésére eljött templomunk ünnepélyére két színművész, Rekita Rozália és Jancsó Miklós is. Nagyon sajnáltuk viszont, hogy Pataki József köri gondnok kórházi kezelése miatt nem lehetett jelen ünnepségünkön.

Három órakor kezdődött a színes fénykép-koszorúval díszített templomunkban az istentisztelet. A 28 szószékről készült fényképeket közvetlenül az istentisztelet előtt Bálint B. Ferenc helyezte el az első padokon. Lelkésztársam össze-

tartásra buzdító imáját követően szentbeszédét a Jeremiás 6,16 versre építette fel: „Így szólt az Úr: álljatok ki az utakra és nézzetek szét, kérdezősködjétek az ősi ösvények után, melyik a jó út, és azon járjatok, akkor nyugalmat találtok a lelketeknek!” Az „orvosságként” ható, gyönyörű beszédben Bálint B. Ferenc hangsúlyozta az emberek közötti kapcsolatok, az ősök iránti tisztelet és az erőt sugárzó hit fontosságát.

A prédikáció után Farkas Dénes esperes az úrasztala mellől écseltelte az úrasztala és a szószék szertartási fontosságát. Esperes testvérem köszönetet mondott Fodor Lőrinc gondnoknak és a keblitanácsolosoknak a lelkes lakot határoló új kerítésért. Ezután karjait magasra emelve áldásképpen mondta: „Isten áldja meg 150 éves szószéküket, hogy még számtalan beszéd hangozzék el róla, mert ez is bizonyítja, hogy él az alsójárai gyülekezet.”

Az esperes buzdító szavai után Rekita Rozália és Jancsó Miklós színművészek szépen összeállított verscokorral emelték az ünnepi hangulatot. Reményik Sándor, Wass Albert, Lászlóffy Csaba versei szinte gyülekezetünk és egyben nemzetünk párhuzamos vágyait, kudarcait és reményeit énekelték meg. Mi nem süllyedhetünk el a mélybe, mint Atlantisz, mert élni akarunk, és érezzük, hogy Isten velünk van.

Bálint B. Ferenc – ünnepségünk szervezőjeként – gyönyörű virágcsokorral kedveskedett Rekita Rozália színművésznőnek, megköszönve mindkettőjük fáradságát és művészi teljesítményét.

Ünnepségünk végén egyházközségünk lelkészeként szeretettel és tisztelettel köszöntöttem vendégeinket, személy szerint a Kolozs-tordai Egyházkör vezetőit, a színművész vendégeket, a Kolozsvárról érkezett elszármazottakat és a felekezettől függetlenül tömegesen megjelent járai magyarokat. Összesen 59-en voltunk, szolgálatom 13 éve alatt ilyen sokan még nem gyűltünk össze templomunkban.

Ünnepi istentiszteletünk végén Árkosi Alfréd, hűséges és tehetséges kántorunk orgonájátéka kíséretével énekeltük el nemzeti imánkat és a székely himnuszt.

A templomból kilépve a gondnok társaságában átvezettük vendégeinket a templomudvarra, és megmutattuk nekik az 53 legyilkolt járai lakos síremlékét, közben elmeséltem az 1849. január 14-i tragédia történetét. Ezután a templom előtti téren közös fényképezésre gyűltünk össze, majd a téren levő vendéglőbe ebédre hívtuk vendégeinket. A bensőséges hangulatú ebéd kezdetén Farkas Dénes esperes mondott asztali áldást. Esperes testvérem a baráti légkörű ebédkor még egyszer meghívott minket, hogy szeptember folyamán, az egyik vasárnap ismét együtt

tartsunk Kolozson egy közös istentiszteletet, ugyanúgy, mint tavaly.

A felemelő hangulatú ünnepségért hálás köszönetet mondok mindazoknak is, akik megjelenésükkel járultak hozzá a szép ünnephez. De külön köszönetet mondok a Kolozs-tordai Egyházkör vezetőinek, Farkas Dénes esperesnek, Bálint B. Ferenc köri jegyzőnek és Székely Botond köri felügyelőség gondnoknak. Köszönet illeti a Rekita Rozália – Jancsó Miklós színművész házaspárt, hogy felejthetetlen közreműködésükkel színesítették ünnepségünket.

Szathmáry Incze Kornél

I. Apafi Mihály szobra Nagyernyén

Nagyernyén augusztus 3-án I. Apafi Mihály erdélyi fejedelem Miholcsa József marossárpataki szobrászművész alkotta egészalakos szobrának avatására került sor a községháza előtti parkban. A főúri nemes család sarját, Erdély 18. fejedelmét a rendek Nagyernye és Sáromberke közötti Libáncs mezőn választották meg, török utasításra. A szobor alkotója által vezetett lovas huszársapat (szovátai, marossárpataki és bodoni huszárok) felvonulása után önkormányzati köszöntők hangoztak el, az ernyei születésű dr. Nagy Lajos rétyi körorvos az 1661. szeptember 14-én „bajos erdélyi fejedelemségre” megválasztott Apafi életét, a török Porta és a Habsburg nagyhatalom közt manőverező erdélyi állam első embere politizálását vázolta fel. Az új köztéri szobor készítője huszár egyenruhában vallott műve keletkezéséről.

A Nagy László unitárius, Kántor Attila református és Csintalan László római

katolikus esperesek által vezetett szertartás rendjén került sor az áldáskérésre. A tisztelgés koszorú elhelyezését követően a székely, majd a magyar himnusz elénekélése, helyi egyházi kórusének, versmondás és népi tánc gazdagította az avató ünnepet.

A több száz résztvevő közt helyi és környékbeli unitárius egyháztagok is részesei voltak e jeles eseménynek, papi képviselőnk a legnépesebbnek bizonyult: a marosi esperesi jelenlét az ernyei, iklandi, székelykáli, iszlói, marosszentgyörgyi, szászrégeni unitáriusok lelkészei részvételével egészült ki a református vallású fejedelem szobrának avatásán azon a településen, amelyről néhai Kelemen Lajos történettudós, unitárius főgondnokunk önéletrajzi írásában így számolt be: „Egyik vasárnap Nagyernyébe mentünk el. Nekem a családom ős szülőföldje ez a hely...”

P. T. Sz.

Testvérek – együtt

*„nem az a fontos, hogy rokonok
– de testvérek lakják ezt a földet”
(Magyar Lajos: Csoma Sándor naplója)*

Testvérek – ez nemcsak vérbeli rokonságot jelenthet, hanem olyan közös lelkeséget, amely hosszú időre összekapcsolhat embereket, közösségeket.

Az együvértartozás testvéri örömét élhettük meg mi, baróti unitáriusok és más felekezettűek a New Jersey-állambeli summiti unitárius közösség többnapos itt-tartózkodásakor. Tizenöt éve él ez a kapcsolat, mert olyan lelkes és fáradságot, anyagi-szellemi áldozatot nem sajnáló éltetői vannak, mint Kiss Alpár

tiszteletes és az amerikai Ruth Vogler, aki sajnos idős korára való tekintettel nem lehetett itt, de Jean Crichton és társai pont olyan lelkesedéssel viszik tovább a fáklyát. Elmondásuk szerint Ruth asszony továbbra is rajtuk tartja „vigyázó szemét”.

Ezek a napok igazi feltöltődést, ünnepet jelentettek a barótiaknak. A testvéregyház 21 tagú küldöttsége (nemcsak Summit, hanem Montclair, Morristown, Orange gyülekezetbeliek is) angol, héber, sőt magyar nyelvű kórusművei – az együtt énekelt „Isten lelke, jöjj el hozzánk” – közel hozták szívünket, megéltük az ima felemelő erejét, mert – amint Ágoston írta – aki énekel, az kétszer imádkozik. A közös éneklés öröme betöltötte lelkünket.

A barótiak sajátuknak érezték az unitáriusok ünnepét, bizonyítja ezt, hogy Kiss Alpár hívó szavára több együttes válaszolt: a Tanulók Háza mazzorettsoportjai, a Csala Kürtje fúvószenekar, az Összhang és Erdővidék néptáncgyüttesek, a BAKI római katolikus ifúsági dalsoprot, a Zathureczky református kórus, a Rozmaring városi kórus, Virág Tímea, Máthé Melinda, Fábritz Emília, akik népdalokat énekeltek. Charlie Ortman amerikai unitárius lelkész country-zenével gazdagította a helybeliek előadását.

Négy nap i t t l é t ü k alatt három ízben gyönyörködhattunk a változatos, gazdag és minden alkalommal új műsorukban, ami Mitchell Vines karmester kitűnő munkáját dicséri. A kórus számos tagja egyéni számokkal is kedveskedett a barótiaknak.

Kiss Alpár tiszteletes nemcsak szellemi, de testi táplálékról is bőségesen gondoskodott, több százan ehtettek a kerti „partyn” a rostélyosból, apróhúsból, ihatták a frissen csapolt sört, a gyerekek pedig több repetával is lakmározhattak az amerikai és a magyar zászlót formázó hatalmas tortából és többféle süteményből.

folytatás a 8. oldalon
Tatár Zsuzsanna

Testvérek – együtt

folytatás a 7. oldalról

Én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy templomunk tőzomszédságában lakom, így a leghitelesebben tanúsihatom az izgalmat és a szervezéssel járó futkározást-aggódást, és persze azt az aggodalmat, amelyet az égből fityegő eső ébresztett. Lelkészsünk talán fokozottan élte át mindezeket. De nagy lelki támaszra talált nővérében, Szabó Enikőben, úgyszin-

tén a gyülekezeti tagokban, a gondnokban, a nőbizottság tagjaiban és a vendégfogadó családokban is.

Ezek a napok megerősítették a testvéri kapcsolat érzését nemcsak az amerikaiakkal, hanem saját gyülekezetünkön belül is, mert az együtt végzett munka öröme adja az igazi közösségi élményt.

Köszönjük Kiss Alpárnak és amerikai barátainknak – akár csak a barótiaknak – hogy ilyen fényes sikerre vitték egyházközösségünk ünnepét.

Tízéves testvériség, 440 éves egyház

Ünnepi istentiszteletre került sor július 20-án a dicsőszentmártoni unitárius templomban. Erre az alkalomra elvégeztük templomunk belső javítását: meszeltünk, megjavítottuk és újrafestettük a templomi padokat, a karzatokat és az ajtókat. Kívül az egyik támfal és a párkányok javítását végeztük el.

A Cedar Lane-i amerikai testvéregyházközségből érkezett négy vendég is jelen volt az ünnepi istentiszteleten, köztük Heather Janules lelkész. Vendégeink már 17-én megérkeztek. Első napjuk a gyülekezetben telt el. Dél előtt Nagy Rozália tiszteletés asszony vezetésével városlátogatásra indultak, délután találkoztak a nőszövetség tagjaival, megbeszélték az eddigi eredményeket és a jövőbeli terveket. Másnap Marosvásárhelyen a kultúrpalotát, a Teleki tékát és a Bolyai téri unitárius templomot tekintették meg, majd Segesvárra látogattak el.

A vasárnapot a közös ünneplésnek szenteltük. Az ünnepélynek kettős jelentősége volt. A 2006-ban tizedik évét betöltő testvér-egyházközségi kapcsolat megőrkítésére akkor egy kopjafát küldtünk a testvérgyülekezetnek, amely azóta a Cedar Lane-i templom bejáratánál áll. Ennek a kopjafának egy nagyobb mását állítottuk most fel templomkertünkben. Az ünnepség másik fontos célja az volt, hogy méltó emléket állítsunk az 1568-as tordai országgyűlés és a vallásszabadságtörvény kihirdetésének 440. évfordulója alkalmából. A kopjafán elhelyezett plakett a tízéves amerikai testvérkapcsolatot és ezt a fontos egyháztörténelmi évfordulót örökíti meg. Ezenkívül egy emléktáblát is elhelyeztünk a templom külső falán, amelyen középkori eredetű műemléktemplomunk rövid története olvasható.

Az ünnepi istentiszteleten a szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte. „A rád bízott drága kincset őrizd meg...” – hangzott a figyelmeztetés és az üzenet Pál apostolnak a Timóteushoz írott 2. levele 1. részének 14. verséből. Számunkra ez a drága kincs tiszta unitárius hitünk, amely nem tantételekre épül,

hanem az embernek Istennel való közvetlen kapcsolatából ered. Ezért a hitért elődeink vállalták a szenvedést és az áldozatot, hogy számunkra megőrizték. Ez a hit most összeköt, és egy lelki közösséggé ölel az óceánon túli hittestvéreinkkel.

A szószéki szolgálat után a helybeli lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, majd az amerikai lelkész szólt a szószékről a gyülekezethez. A két kopjafa között mély lelki kapcsolat van – mondta. Jelképei a gyökereknek és a szárnyaknak, bizonysgai annak, hogy a fizikai távolság ellenére is közel vagyunk egymáshoz, és a hitben egyek vagyunk, bárhol is éljünk a világban.

Miután többi vendégeink is bemutatkoztak a gyülekezet előtt, két költemény hangzott el. Heltai Jenő *Szabadság* című versét Bartha Sándor adta elő, Szabó Rozália egy Emerson-verset és a tordai ediktum szövegét olvasta fel angolul.

Az ünnepség a szabadban folytatódott, ahol a püspök felavatta a kopjafát és a templomi emléktáblát. Két ifjú – Fazakas István és Érsek Aranka – verset mondott, és Fazakas Endre nyugalmazott lel-

kész-esperes is szólt a gyülekezethez. Ünnepélyünk az unitárius ifjúsági induló elénklésével zárult.

Befejezőként vendégeinkkel és a gyülekezet tagjaival közös ünnepi ebédet vettünk részt.

Amerikai vendégeinkkel a tevékenység tovább folytatódott. Vasárnap délután találkozásra került sor a diák támogatási programban részt vevő egyetemistákkal, a volt és jelenlegi támogatókkal.

A hétfő kirándulással telt el, amelynek útvonala Parajd – a sóbánya – és Korond volt. Délután pedig testvér-egyházközségi bizottsági gyűlést tartottunk: megbeszéltük testvérkapcsolatunk fontosabb kérdéseit, a jelenleg működő programokat, és új lehetőségekről, tervekről tanácskoztunk. Vendégeink július 21-én utaztak el.

Úgy érezzük, mind lélekben, mind tárgyi vonatkozásban méltó emléket állítottunk testvéregyházközségi kapcsolatunknak, valamint 440 éves szellemi örökségünknek, a vallási és lelkiismereti szabadságnak.

Nagy Endre

Iklandi vadadi Filep-Vadadi család találkozó

Július 8-án iklandi templomunkban a 2004. július 10-i alkalom folytatásaként a Filep és Vadadi nemes családok leszármazottai kérésére tartott, sajátos légkörű istentiszteletre került sor, amelyen az érdeklődő falubeliek is részt vehettek. Az őseik emlékét tudatosan őrző, családi múltjukat tisztelő, a temetőben kegyelettel emlékező iklandi vadadi Filep és Vadadi családok 4. „világtalálkozója” volt e mostani, és a hat éve elindított mozgalom történetében ez volt a második alkalom, hogy az unitárius hajlékban kívánták megtapasztalni az Úr közelségét a „régiek védő és szeretettel nevelő árnyékában”.

Marosszentgyörgyi társszervezőként most is segédkezett M. Kilyén Emma tanárnő, akinek néhai apai nagyapja Filep előnevű volt, és akinek néhai édesapja, Kilyén László iklandi unitárius gondnok volt Filep Andor lelkészsége idején.

A 1Móz 26,12–22 bibliai alapgonddalra épített prédikációban Pálffy Tamás Szabolcs unitárius lelkész a családok leszármazottai tiszta vízű kutakért való küzdelmeit elevenítette fel. Az Isten által segített emberi gyarapodás, az előbbre jutás, a vagyon okán történő ellenség-szerzés és irigység bibliai mutatóiból vont le a lelki tanulságot: az irigység sokkal alacsonyabbrendű érzés, mint a szeretet, és mindig kedvezőtlenül hat vissza magára az irigykedőre. E nemes családok tagjai az életben jó előmenetellel büszkélkedhetnek, és mindezek nyomán, sikereik láttán a „mai filiszteusok” féltékenységből próbálják betömni kútjaikat, hogy ne legyen tiszta ivóvizük.

E „mai filiszteusok” ármánykodásai azok az életvitelünket károsan befolyásolni akaró, alantas törekvések, amelyek

a jó családi közösségeket próbálják megfertőzni. Földi kútjainkon és vizeinken túl az ősöktől örökölt tiszta vízű lelki kutakat is jelzés-értékűen próbálják vigyázni e családok, akik a kútásó emberek áldásos közösségét formálják. Akik az őseik által örökölt, de a „mai filiszteusok” ál-

tal betömött kútjaikat újra kiássák és az ősi neveket megtartják, azokat az Atya megajándékozza: bárhová mennek kutatásni, mindig találnak jó vizet. Ezt az isteni áldást emberi munka, fáradozás, hit és imádkozás előzi meg.

A Gondviselés mai jele az, hogy templomunkban, e tágas helyen jól megférünk egymás mellett, itt az élő vizek forrásainál a megszomjazó kútásó emberek méríthetnek a tiszta lelki ivóvízből.

Az egyházi beszéd ámenjét M. Kilyén Emma versmondása követte. Templomi együttlétünket a székely, majd a nemzeti Himnusz eléneklésével koronáztuk, majd a szabad ég alatt friss ivóvíz és kalács fogyasztása közben a szervezők találkozási emléklapot adtak át az iklandi unitárius egyházközség részére, amelyen a családi

440 és 70

A virtuális világ tükörképe földi világunknak – és nem fordítva. Nem szerencsés tehát, ha felcseréljük a sorrendet, nem helyes, ha a világháló szövi be az életünket, és nem mi szöjük be a világhálót. Isten teremtett minket, nem mi az Istent.

Ezelőtt 440 évvel a „virtuális világgal” kapcsolatban – ha használták volna valaha e szóképet, képzetet vagy álmoképet – unitárius őseink minden bizonnyal helyesen látták volna a sorrendet. Nem

cserélték (volna) fel az ajándékozó Isten és az áldásban részesülő ember viszonyát. A józan gondolkodás és a lélekben jövőt termő hit ideje volt – számunkra drága örökség. Ha időben egy hatalmas nagyot utazunk, és csak 70 évvel ezelőttre megyünk vissza, úgy láthatjuk, a sorrend ekkor is tiszta és világos még, de legalábbis Jobbágyfalván.

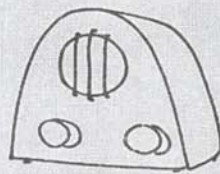
Június 6-a. 440 és 70 év után: www.nyaradtv.ro – alig öt perces összeállítás volt csak, mégis mindenképpen köszönettel vagyunk a nyáradi televízió stábjának, ügyszeretetének az összeállításért. Persze

nem fért sok minden e rövid összeállításba. Álljon itt tanúságul e rövid beszámoló a „440 és 70 éves” ünneplésünkről.

Dr. Szabó Árpád szószéki szolgálata előtt a jobbágyfalvi unitárius gyülekezeti kórus Gáll Balázs kántortanítónak köszönhetően kétszólamú zoltárokat énekelt. A püspök evangéliumi hirdetése után lelepleztük az egyházközség 1951-es megalakulása óta a gyülekezetben szolgáló lelkészek és gondokok nevét meg-

folytatás a 10. oldalon

Sándor Szilárd

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor.
augusztus 27., szeptember 17.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Rác Mária, Rác Norbert.
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között.
szeptember 6., 13., 20., 27.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

és a székely nemzeti címer ölelésében a következő olvasható: „Nemessé tehet a király, de székellyé csak az Isten.”

Szívemből kívánom, hogy e találkozókat folytatódjanak, és még sokszor jöjjenek istentiszteletre iklandi templomunkba az iklandi vadadi Filep és Vadadi családok leszármazottai. Adjon Isten kitartást minden kútásó embernek!

Pálffy Anna-Mária

örökítő emléktáblákat. A Cantuale kórus lélekemelő éneke után Greteke DeVries remonstráns lelkész nő magyarul üdvözölt bennünket. Záróénekünk után a parókia udvarára jöttünk át, ahol Balogh Ottó helybeli énekes saját énekszámát adta elő a találkozás örömeiről és a szeretetről. Ezt követően az egyházközség volt lelkésze, Szén Sándor szólt az ünneplő gyülekezethez, megható szavakkal emlékezve vissza itteni szolgálatára, kiemelve a gyülekezeti otthon építésének fontosságát és örömet fejezve ki, hogy az álmok lassan valóra válnak a szolgálat folytonosságában. Az

udvaron a remonstráns barátaink holland nyelvű zsoltárokkal örvendeztettek meg bennünket. Az ünneplő gyülekezet ezután a helybeli kultúrotthonba vonult át, ahol Novák József marosvásárhelyi unitárius képzőművész címerpajzs-kiállítását tekinthettük meg, emlékeztetve magunkat arra, hogy vegyük fel mindképpen „a hitnek a pajzsát”.

Az ünnepi alkalmon részt vettek mind a jobbágyfalvi, mind a nyárádszeredai hívek. Az ünnepélyünket megtisztelték a helybeli református és római katolikus lelkészek, akik híveikkel közösen ünnepeltek velünk. Isten áldja meg őket, hogy közös összefogással szolgálhassuk mindannyiunk Urát. Köszönet a főtisztelendő

Püspök úr szolgálatáért, köszönet, hogy velünk ünnepeltek holland remonstráns vendégeink. Köszönet a jobbágyfalvi keblitanácsnak és nőszövetségnek, akik a szervezésben egyházszerevetükéről tettek tanúbizonyságot!

Az isteni szeretet 440 éves ajándékára és a 70 éves templomépítési ünnep emléket felidézni már egy pár hét elmúltával is szép, kedves dolog. Adja az Isten, hogy méltók lehessünk őseink szolgálatára és gyermekeinknek szép jövőt álmódva és cselekedve találjunk egymásra e kies szülőföldön, ahol kis egyházunk, drága örökségünk, szent vallásunk megtartó erő és édes otthon marad 440 év és 70 után is és az elkövetkező években egyaránt.

Zengjük a boldogság nagy, szent dalát

A maroszentgyörgyi Soli Deo Gloria és a marosvásárhelyi Laudate Dominum kórusok tagjai július 17-e és 20-a között a jászberényi Déryné Vegyeskar meghívására a Jászság (Magyarország) leggazdagabb, legnépesebb városában zajló kulturális, művészi, lélekápoló rendezvények sorozatába kapcsolódtak be. A vargyasi Daniel család jelmondatát nevében hordozó, marosvásárhelyi Deus Providebit Tanulmányi Házban tartott próbák után összeforrott, jókedvű, énekszerető közönség indult testvérkórusi útra.

Elsőként a Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség templom-imaházába

vezetett utunk, mintegy utolsó „itthoni” főpróbaként. Egykori székelykeresztúri gimnáziumi iskolatársam, Buzogány Csoma István lelkész családjával és lelkes presbiteri-nőszövetségi csoporttal fogadta énekes közösségünket, és mindnyájan alaposan „kitettek magukért”, hisz frissen készített meleg ebéddel vendégelték meg alagsori galériájukban. Az étkeket felszolgálók közt segédkezett a Nagyszalontáról érkezett Vaszkán (Kövári) Katalin, néhai Kövári Jakab volt brassói unitárius lelkész lánya is. Hittestvéreink vendégszeretetét további utazásunk során többször emlegették más

felekezeti kórustársaink, kiemelve, hogy a kis lélekszámú, vallási szórványban élő unitáriusok összefogása példa értékű.

18-án a két évvel ezelőtt nemzeti kegyhellyé nyilvánított Mátraverebély-Szentkúton énekeltünk, később a Nógrád megyei palóc falut, az UNESCO világörökségi listájára 1987-ben felvett, Hollókői Ófalut és a restaurált középkori várat jártuk be.

A bio-borkóstolás ráhangolt a Déryné Művelődési Központ dísztermében tartott közös próbára, a szabad ég alatti szerenádokon erdélyi csillagos népdalok, népdalfeldolgozások és madrigálok csendültek fel. Műsorunkat Kodály *Esti dalával* zártuk.

19-én a délelőtti bowlingozást ki sem pihelve 17 órától a ferencesek templomában egyórás műsorral szolgáltunk Isten dicsőítésére.

Az esti előzenés búcsúvacsora mindenki számára élménydúsnak bizonyult.

20-án, hazautazáskor az egeri kistérségbeli Ostoros községben fenséges nemesbor-kóstolóban volt részünk, de egyházi arcélú kórusként a földi javakkal élve nem feleedtük az apostoli intést: „Akár esztek tehát, akár isztok, bármi más cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek!” (1Kor 10,31)

E kórusturné után még inkább valljuk Kodállal, hogy nem lehet egészen boldog ember, akinek nem öröm a zene, amely kapocs emberek, népek, nemzetek között.

Adja Isten, hogy a kedvelt vegyeskari mű buzditását tudjuk továbbra is megélni: „Szálljon fel énekünk, úgy szálljon, hogy dallama a szívnek éltető, új erőt adjon, / Mert boldog, aki énekel vidáman, hogyha szívből jó a szép dal. / Minden bűt, bánatot elűzünk, úgy örvend, úgy örvend a szívünk, sok boldog órán./ Ó jöjjetek velünk, ó jöjjetek velünk és zengjük a boldogság nagy, szent dalát.”

Pálffy Tamás Szabolcs

Boldogok, akik találkozhatnak...

„Isten országa bennetek van...” – mondja a Szentírás, és valóban: benne van szándékaink egyszerűségében, titkos mozdulatainkban, amikor gondot simítunk el, könnyeket törölünk és ráncokat simítunk el mások arcán, mások sorsán. Ott van szavainkban, hogy áldást szórjunk átkok közé, békét hintsünk a békétlenség roppant rögei közé. Ott van vágyainkban, amelyek a magányos-titkos percekben legbelülről elindulnak a Végtelen felé.

Ott ragyog az igazságkeresés tiszta szándékaiban, és ott simul a dallamok között, amelyek a tiszta szív mélyéről törnek fel, betapasztják a lét csonka testét, hogy hidadat építsenek lélektől lélekig, szeretetből és szeretni akarásból... és dicsérjék az Istent.

Ilyen Istent dicsérő énekszóval tértek be a Nagyvárad-bihari Unitárius Egyházközség templomába vendégeink, a maroszentgyörgyi Soli Deo Gloria ökumenikus

vegyeskar és a marosvásárhelyi Laudate Dominum ifjúsági kórus tagjai július 17-én, átutazóban Magyarország felé.

Örömmel és jó érzésekkel a szívünkben készültünk a találkozásra, amely a templomban előadott műsorukkal lett istentiszteletté, ezt követően pedig egy finom meleg ebéddel honoráltuk szolgálatukat, az Istennek adott hála és a vendégeknek mondott köszönet jegyében.

Kell ez, Testvérek, kedves Olvasók, mert minden találkozás erősít. Minden találkozás összedobbantja a szíveket, ad valamit, amit a magányos ember nem érezhet, amelyet a találkozni nem akaró soha meg nem tapasztal, s ez az összetartozás érzése, egy közösséghez való tartozás ajándéka, az együvértartozás erejének megtapasztalása... Talán egy darabka Isten országából... És igen, ez is a boldogságkeresés egyik lehetséges útja.

Ezekkel az érzésekkel mondom köszönetet azoknak a gyülekezeti tagoknak, akik részt vállaltak – és mindig részt vállaltak – a munkából, akik idejükből, erejükből és zsebükből mindig áldoznak arra, hogy legyenek ilyen szép találkozások, hogy azok, akik betérnek hozzánk, jó szájjal és jó hangulattal indulhassanak tovább útjaikon, és persze olyan emlékeket és élményeket gyűjtsenek, hogy tudják: ide mindig érdemes visszajönni. Isten adjon erőt és alkalmat a találkozásokra, erőt a munkához, áldást a munka gyümölcsére!

Buzogány-Csoma István

Betlehemtől a Golgotáig – 4.

Az észak-erdélyi sors szép volt, de szegény. A háború befejezése után ráadásul szerencsétlenné is vált. Észak-Erdélyt ismét elszakították az anyaországtól. „A baj ott kezdődött, mondta az egykori székely a verekedés után a bíróságon, amikor a koma visszaütött”. Családunkban és gyermekkoromban a baj ott kezdődött, amikor édesapámat 1939-ben „koncentrára” vitték Besszarábiába. Ott maradt édesanyám a négy kis gyermekkel. Akkor kényszerült arra – sok más asszonnyal együtt –, hogy kaszáljon, s minden más férfimunkát is végezzen. Aztán jött a bécsi döntés, s a román hadsereg elnézte, hogy az észak-erdélyiek megszökjenek. Így került haza édesapám. De nemsokára jött a másik részről a behívó, az általános

mozgósítás. Többször is megjelent egy-egy teherkocsi, amely a bevonulókat vitte, de a sokaság miatt édesapám – ahogyan ő mondta – bármennyire igyekezett is, egyszer sem fért fel. Így, ha örökös félelemben is, de velünk maradt. Azért így is volt baj és szegénység. Előbb a német, majd az orosz katonák fosztottak ki mindentől. Nagy szegénység és éhség kínozza az otthon maradt lakosságot, kivált a gyermekeket, asszonyokat és öregeket. De boldogan túrtuk, mert tudtuk: mindez a fronton harcoló honvédekért van. Oda voltak a dicső idők, amikor a bevonuló katonáktól eltanult hazafias éneket – „Édes Erdély itt vagyunk, / Érted élünk és halunk” – így énekeltük: „Édes Erdély itt vagyunk, / Benned éten meghalunk”.

Azért csak nem haltunk éhen. Az Isten s a magyar állam gondoskodott rólunk. Ez utóbbi a nagy családoknak a Hangya szövetkezeten keresztül alap-élelmiszereket osztott, még 1944-ben is. Petróleumból, dohányból, bőráruból volt a legnagyobb hiány. Ekkor volt „divatban” a fatalpú cipő, s mivel a köszönési forma ez volt: „Szébb jövőt!” – mind gyakrabban kezdtek mondogatni az emberek: „Kelltek nekünk szébb jövő s facipő!”

Románia „átállásával” minket, az észak-erdélyieket – Fiatfalvát – Segesvár felőlről ágyúzni kezdték. A lehulló lövedékek arról tanúskodtak, hogy a tornyot akarták eltávolítani. Több ágyúgolyó zúgott el felettünk, vagy esett le házunktól néhány méterre, mivel a templom mellett laktunk. Felpakoltunk, s a határtól tíz kilo-

folytatás a 12. oldalon

Lőrinczi Károly

Bellehementől...

folytatás a 11. oldalról

méterre levő Siménfalvára menekültünk. Mircse Elek kapujának tetejéről néztem a visszavonuló németeket. Tankok dübörögtek, teherautók és csónakos motorke-rékpárok püfögtek el a lábát lóbáló kisfiú előtt. Olyan utcán és mezei utakon haladtak Vásárhely felé, amelyek csak katonai térképeiken voltak megjelölve. Úgy nézett ki, hogy vidékünkön nem alakul ki front. Felpakoltunk hát ismét a két kis tehén által húzott nagy szekérre, és elindultunk haza. Keresztúr előtt ért utol az első orosz katona, egy lovas kozák. Köszönés nélkül vágatott el mellettünk, s mi annak nagyon örvendtünk. Mindent rendben találtunk otthon – rendben és üresen. A két kis tehénre s néhány juhra az erdei legelőn a „major” vigyázott becsülettel. Ez volt minden vagyónk. Aztán jöttek az oroszok – hogy még nyomorúságosabb legyen az életünk.

Jöttek az oroszok – ahogy mondani szokás –, mint az oroszok. Lóháton, nyakukban a „boksos dobozú” géppisztolylyal, vagy hatalmas szekerekkel, lábukat lógatva a szekér oldalán. A szekerek telve élelemmel: ömlesztett liszttel, dohánnyal, kockacukorral. Mi, gyermekek, csordástól kísértük őket, s kapkodtuk a porból az időnként ledobott kockacukrot. Tetszhetünk a ruszki katonáknak, mert az általuk

ismert dallamon énekeltük ezt a szöveget: „Ne fuss német, ne add ki a lelked, inkább tedd le a fegyveredet”. Huncut gyermekek voltunk! Örvendező hazugsággal loptuk be magunkat a szívükbe, aminek a későbbi hetekben nagy hasznát vettük. Gyermekeik fényképeit mutogatták nekünk, ölükbe vettek, cukorral tömték zsebünket, „tabakot” küldtek az öregeknek, s újságpapírba sodort hatalmas cigarettákat nyomtak a szánkba, s nevelték, ha hosszasan köhögtünk tőle. Ezernyi szekérrel és lóval Ugron báró le nem kaszált lucernásába telepedtek le. A krumpli is szedetlen volt októberben is. Volt hát mit enni a lovaknak s a katonáknak. Már csak hús kellett nekik. Itt volt a baj. Akinek két tehene, ökre vagy borjúja volt – egyiket elvették, levágták és megették. Gyenge vigasz volt, hogy mi, gyermekek is ettünk belőle. Az egy igás állatra maradt gazda maga fogózhatótt be a járom másik felébe. Nem volt ritka látvány, hogy ekképpen szántottak öregek, asszonyok és gyermekek. A tiszték a családi házakhoz voltak beszállsolva, a katonák csűrökben, pajták padlásán, szénában, szalmában aludtak. Sok baj volt a részeg katonákkal. Nekünk szerencsénk volt azzal, hogy egy tiszt lakott az első szobában. A garázdálkodó részeg katonákat pofonokkal, rúgásokkal fegyelmezte, olykor a lábuk elé lött. Egyéb élmünk nem volt, csak egy télire eltett dézsa túró, azt tette édesanyám az aszta-

lára, amit ő, az ott tartózkodás négy vagy öt hete alatt teljesen kiűrtett. Aztán elmentek. Utánuk maradt a nincstelenség s a rengeteg tetű, amelyektől szegény asszonyok hónapok keserves kínlódása után és árán tudták a családot megszabadítani.

Ha lett volna mivel rendesen megművelni a földeket, 1945 bőséges termést adott volna. A sok föld azonban szántatlan, parlagon maradt, s így köszöntött ránk 1946 – a forró nyár. Márciustól egészen őszig alig volt néhány csepp eső. Csak a forró, tüzes nap sütött ránk egész nyáron át. Ahogyan egyik öreg mondta édesapámnak: Baj van, Dénes, elszáradnak a „pujszka fák”. Se embernek, se állatnak nem termett semmi abban az esztendőben. Tizenegy éves kis gyermek voltam. Sorstársaimmal együtt csapatokba verődünk, s mi is, mint a *Valahol Európában* gyermekei, reggeltől estig az erdőket, mezőket jártuk, s amit csak ehetőnek véltünk, mindent megettünk. Közben a mindenevő, újból és újból elszaporodó élőléteket irtottuk, mint a majmok – „kurkásztuk” egymást. Madártojást szedtünk el magas fákra rakott fészkekből, rántottát készítettünk vagy szénán megsütöttük. Ha állatokat legeltettünk, az öregek egy-egy darab szalonnával ajándékoztak meg és kenyérhéjjal.

Valahogy megértük 1947-et, amikor aztán Isten még a hegyeken is bő termést adott.

Évfordulós emlékezés helyett

Egyházközségi életünk eseményeiről időközönként én is küldtem tudósításokat *Közöny*ünknek. Ilyenkor fő kritikussom, Rácz Sándor gondnokunk véleményére sokat adtam. E mostani beszámoló témája eredetileg lelkészünk és gondnokunk amerikai testvéregyházunknál – a Rhode Island állambeli Providence városában – tett áprilisi látogatása kellett volna hogy legyen. A jó Isten segédelmével megtett útjukról örömmel tartottak képvetítéssel egybekötött beszámolót a templomba járó híveknek. Akkor kértem a gondnokot, hogy írjon tudósítást erről az útról. Június negyedik vasárnapján két CD-t adott a kezembe: *Amerika Erdélyben* (2006), *Erdélyiek Amerikában* (2008) címmel. Istentisztelet után kértem: Átmásolásra kaptam? – Nem! Örökre a tied! – volt a válasz. Akkor találkoztunk utoljára, mert a következő hét szombatján az agyvérzéses halál 66 éves korában hirtelen elszólitotta tőlünk. Július 1-én temetjük egyházközségünk halottjaként. Az amerikai testvéregyházunkat is levélben fe-

jezte ki részvétét. Kelemen Szabolcs lelkész temetési beszédében hangsúlyozta, hogy egy gazdag életpálya zárult.

Rácz Sándor városunk közismert személyisége volt. A vasgyárban vegyész-mérnök-ként dolgozott. Nyugdíjba vonulása után városi tanácsosként is tevékenykedett. A törvények ismerőjeként sokakat eligazított, kíségetett. A nyugdíjasok is mindig számíthattak a segítségére. A számítógépes könyvelésben is sokan igényelték tudását. Vallásához hű maradván anyagilag, szellemileg és fizikailag is támogatta egyházunkat. Így méltó volt a gondnoki szolgálatra.

Jó kedélyével, humorával, barátságosságával ember volt az emberek között. Halálával mindannyian vesztesek lettünk. A temetés után egy kézfogásba ezt is „belepanaszoltam” egyházközségünk első lelkészének, Bartha Alpárnak. Hiszen együtt emlékeztünk 1993. május 23-ra, a Szentegyházi Unitárius Egyházközség felavató és lelkészbeiktató ünnepéjére. És 2003-ban együtt ünnepeltük a 10. évfordulót,

akkor már Kelemen Szabolcs lelkész szervezésében.

Most már 15 éves az egyházközségünk! Gyermekekből felnőtté válik lassan.

De az alap gyengülőben van. Az alapító tagok kiöregedőben. Nyugdíjasként egyesek hazatértek szülőhelyükre. Egyre több a halál. Az idősök egy részét a betegség tartja távol a templomtól, mások a távolságra hivatkoznak. Jó lenne, ha a város központjában lenne valahol az imádkozó helyünk, mert unitáriusaink nagy része itt lakik.

Legyen erőnk megvalósítani ezt az álmot is, és összetartani a kis közösséget, hogy egy család tagjaként éljük meg a kisebb-nagyobb gondokat hozó jövőendő napjait!

Itt a fenyvesek hónapján, a fenyőághoz szóló költői sóhajjal zárom krónikás soraim – hiszen Sándor is szerette a vereseket.

Remény vagy várromok falán, / futók szívén és homlokán. / Tavaszt intesz a tél felett. / Újból feláll, ki elesett. / Kitartásunk záloga vagy, / lengjél, de meg ne hajtssd magad.

Péter Irma

Konfirmálás Kobátfalván

A Nyikó menti Kobátfalva nevét jó-szerével a 2005-ös árvíz kapcsán ismerte meg a köztudat. Mára e tragikus eseménynek kevés nyoma látható a faluban, hisz szorgalmas emberek példás összefogása árán felfrissült a falu arca, megújult a központja, újraépült az iskola és az óvoda is. Csakhogy ezen a nyáron ismét árvíz fenyegette a falut, tönkretette a gazdaságokat és a bő termést ígérő kerteket. A jó szándékú segítség most sem maradt el, így ismét normális kerékvágásba tért vissza a falu élete.

Ebben a küzdelmes életben olyan ünnepek színesítik a hétköznapokat, mint az unitárius ifjak konfirmálása. Június 21-én öt ifjú bizonyította népes gyülekezet előtt, hogy felkészült a konfirmációra, hitet tett vallásáról, és így öt önálló lélekkel gyarapodott az unitárius egyház közössége. Nyitrai Csongor tiszteletes készítette fel a növendékeket, és prédikációjában a hűségre, a helytállásra és a kitartó munkára, a becsületes erkölcsre szólította fel az ifjakat. Elmondta, hogy ezeket az ifjakat mind ő keresztelte meg, látta fejlődésüket, növekedésüket, bizott tanulmányi eredményeikben, és reméli, hogy biztató

szavai további meghallgatásra találnak, és jó útravalóul szolgálnak az életük során. Bálint Endre gondnok is köszöntötte a konfirmandusokat és sok sikert kívánt nekik az életben.

Felemelő ünnepség tanúi lehettünk! Erre az alkalomra megtelt a kis templom hívekkel. Szépen csengő ének és csendes ima bátorította az ifjakat és erősítette a közösségi érzést a résztvevőkben. A lelkész zárszavai a maga helyi szolgálatának befejezését is érintették. A kis falu közösségében 14 évet szolgált. Ez idő alatt az ő

kezdeményezésével és irányító munkájával teljesen felújult a templom, elkészült a szép, kazettás mennyezet, torony épült a templom bejáratához. A hívek jólelkű adakozása és a tiszteletes úr becsületes hozzáállása tette lehetővé, hogy szülőfalum kis temploma méltó otthona és dísz legyen egy hívő közösségnek. Kívánjuk neki és családjának, hogy nagyon sokáig élvezze egészségében nyugdíjas éveit és a faluközösség gondos megbecsülését. Isten fizesse meg becsületes, áldozatos munkáját!

Blénessy Jolán

A Vadastető varázsa

Az öreg tölgyfákkal, a hűvös bükkerdőkkel és fenyvesekkel borított Vadastető minden év júliusának első szombatján hangos lesz, a megszokott csendet megtöri a gyermekhang, az autók zaja. Ezen a napon – úgy, mint őseink tették – az öt unitárius egyházközség tagjai itt találkoznak, hogy az ősi hagyományt továbbadják az új nemzedéknek. Ebben az évben a sepsiköröspataki unitárius egyházközség volt a soros a Vadas-találkozó megszervezésében. Úgy határozott az egyház vezetősége, hogy valami újat, valami emlékezetesebbet szervez erre a napra.

Az éjszakai zápor után reménykedve indultunk szombat reggel a Vadastető fele, ahol az oxigéndús, hűvös levegőben és a festői tájban imával gyönyörködtünk, hogy gondviselő Istenünk e napon is megsegítsen a találkozó lebonyolításában. Tíz óra után percről percre népesebb lett a helyszín, ahol az érkezőket egy pohár kőményes pálinkával és kaláccsal köszöntöttük.

A természet ölen az istentiszteletet zsolttárral kezdtük, majd Tordai Ernő, a helybéli házigazda lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, hangsúlyozva, hogy e rohanó világban szükséges az ősök zarándokhelyeit felkeresni, ahol a lelkek megpihenhetnek, feltöltődhetnek. A köri gondnok, Boros János is köszöntötte a Vadas-találkozó résztvevőit. Jó volt látni, hogy a körülállók között éppúgy jelen volt a pár hónapos, néhány éves kisgyerek, mint a nyolcvan és azon felüli hittestvérünk, aki hálát adott Istenének ezen a szép napon is.

Ezután kezdődtek az újdonságok, egy kis műsor az öt egyházközség részéről, amely az utánfutóból rögtönzött színpadon

nagy sikernek örvendett. A műsort a bölöni székelyruhás gyerektáncscsoport nyitotta meg, majd az újonnan alakult árkosi vegyesdalárda Márk Attila karnagy vezetésével egyházi énekeket adott elő, ezt követte az árkosi gyermekkórus. A nagyjait gyermek-citeraegyüttes népdalai nagy sikert arattak, majd a kálnoki egyházközség két hegedűsének dallamai zengtek a fenyőerdők visszhangjában. A házigazda egyházközség fiataljai szolgáltatták a nap folyamán a zenét a jókedvű mulatozás mellé. A gidófalvi Csillagörző csoport íjászzal egybekötött lovasbemutatóval szórakoztatott – lelkes támogatóknak, Zsigmond Péternek köszönhetően.

Találkozóink fénypontja a kopjafaavatás volt. Az oszlopot, amelyet Fekete Levente nagyjait lelkész leplezett le és áldott meg, a bölöni egyházközség állította a faragómester Akácsos Pável Botond keze munkájaként, hogy örökre jelölje a Vadas-találkozó színhelyét.

A délutáni órákban a Dávid Ferenc egyletek által szervezett vetélkedők nagy örömet hoztak az aprónépség számára, a nyertes csapatok – Kálnok, Brassó, Vargyas – jutalomban részesültek. Közben az öreg fák árnyékában sült a flekken, üstökben a tokány, csapolták a sört, kávé, édességet, üdítőt, ásványvizet lehetett vásárolni, hogy mindenki kedvére érezhesse magát. A hangulat csodálatos volt, és úgy éreztük, Isten gondviselő keze rajtunk volt, mert nem zavarta meg az eső sem a találkozót.

folytatás a 14. oldalon

Vánca Csilla

A Vadastető varázsa

folytatás a 13. oldalról

Az est leszálltával kigyúltak a tábortüzek, amelyeknek fénye bevilágította a Vadastetőt. A szervezők és lebonyolítók – a lelkész-házaspár, az egyházközösség vezetősége, lelkes híveink, ifjaink, nőszövetségi tagjaink – méltán érezhették úgy: érde-

mes volt tenni ezért a közösségért, ezért a szép napért. Másfelől mindanyunknak fájó emlék marad az idei Vadas-találkozó, mert ezen a héten veszítettük el azt a fiatal társunkat, ifj. Bedő Ferenczet, aki lelkes unitáriusként minden alkalommal résztvevője volt a vadasi találkozóknak. Tragikus körülmények közt történt halálát hirdeti a vadasi út mentén levő emlékjel. Áldott legyen örökre, emlékét szívünkbe zárjuk.

Látogatás az „Új Eldorádóban”

Az esperesi vizsgálószerkesztői „kiszállásán” – rendhagyó módon – magam is részt vehettem. A nyári vizsgaidőszak már javában zajlott, amikor lehetőségem nyílt ellátogatni arra a helyre, amely már régóta nagyon érdekelt, de még nem volt alkalmam eljutni oda. Kolozsvár-szerre ott látható az épületek falain, jól látható helyeken a felirat: „Salvați Roșia Montana!” Ez keltette fel az érdeklődésemet, és egyre inkább vágytam meglátni a helyet, amely ennyire felkavarja az emberek életét. Mindannyian hallhattunk e település kétségbeejtő helyzetéről;

de igazán akkor vált híressé a nagyvilág előtt, amikor egy kanadai cég aranybányát kívánt nyitni. Ez ugyanis Verespatak tönkretételét jelentené, több száz tonna aranyért és ezüstért a földdel egyenlővé kellene tenni az ősi települést, majd a körülbelül 15 éves projekt után a környezetrombolás hatása több száz évig is eltartana.

Néhány teológus-hallgató társammal úgy döntöttünk, a szesszió ellenére is elkísérjük Farkas Dénes esperest és útítársait idei vizsgálószerkesztői útjukon. Az odaút elbűvölt, nagyon jól esett a kolozsvári betonrengetegből kiszabadulni, és végigutazni az Aranyos mentén; körülölelték utunkon az erdőrengetegek és a magas hegyek. Előbb Abrudbányára látogattunk, ahol a város központját „térképeztük fel”, az egykori unitárius templom látványa kissé elborzasztott, a falak épp hogy állnak, nem jár oda már más, csak a szél és az ég madarai.

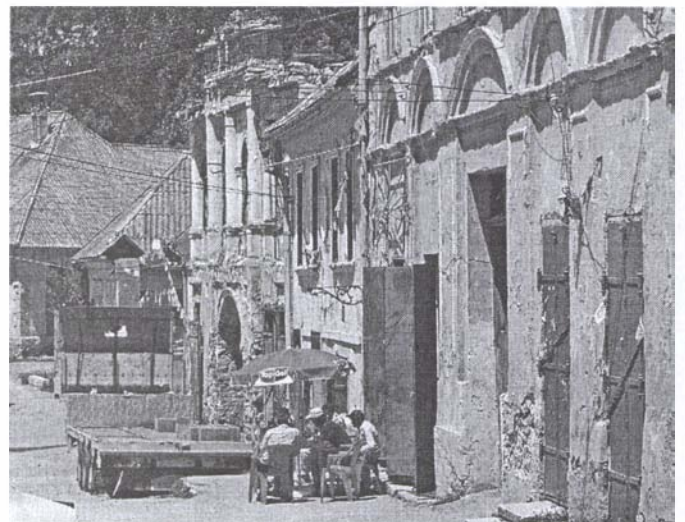
Verespatakon Pálfi Árpád lelkész fogadott, körbementette a falu központi épületeit, a templomokat, egyházi tulajdonokat. Építés és romlás kettőssége lepett meg! Csodálatos élet folytató ott valamikor, a tönkrement házak egy szebb múlt kétségessé jövőjét üzenik, ugyanakkor arról is értesültünk, hogy a kanadai cég sok telket felvásárolt az utóbbi években, mintegy busásan „kártalanítva” azokat, akik Verespatak elhagyása mellett döntöttek – a Gabriel Resources és a Roșia Montana Gold Corporation javára. Elkésérítő helyzet...

A templomozás, akár a helyszín, különlegesebb volt, mint ahogy azt vasárnapról vasárnapra megszoktam: kétnyelvű istentiszteleten vehettünk részt. A szószéki szolgálatot ez alkalommal Bálint Benczédi Ferenc kolozsvári lelkész végezte, és folytatódott az istentisztelet dr. Szabó Árpád püspök, az esperes, a helybeli lelkész és a teológusok közreműködésével. Húszegyhány gyülekezeti tag jelent meg rajtunk kívül, de a kis létszámot pótolta az a lelkesedés, amellyel bennünket fogadtak. Jó volt együtt énekelni velük. Annak ellenére, hogy a hívek nagy része román anyanyelvű, mégis magyarul énekelik egyházi zsoltárainkat! Itt ébredtem rá igazán: nem az számít, hogy milyen nemzetiségű az ember, hogy milyen a bőre színe, hogy mennyire vagyonos, hanem az, hogy képes legyen kitűzni élete lobogójára a szeretet jelszavát, és egy életen keresztül alatta harcolni és megmaradni. Azok az emberek már nagyon sok mindent és sok mindenkit elveszítettek életükben, de élteni bennük a reményt a szeretet, hitükhöz, a hagyományokhoz, a szülőföldhöz való ragaszkodásuk. Kivétel nélkül mindannyian arról beszéltek, hogy szülőházukat, otthonaikat el nem hagynák semmiért, életük árán is ott maradnak, nem alkudoznak a hajlékaikat elpusztítani akarókkal. Jókedűek, vidámak, küzdeni-akarástól csillogó szempárok vettek körül. Bár a helyzet nem túl ígéretes, a hangulat korántsem volt az: az egyik néni még dalra is fakadt a templom előtti szeretetvendégség idején, és együtt énekeltek a dalt, amit annak idején édesapja tanított neki: „Szép város Kolozsvár...”

Egy hangulatos és ínycsiklandó topánfalvi ünnepi ebéd után tértünk haza, „lelki tarsolyunkban” a még (sokáig) meglévő Verespatak házainak és festői tájának képével.

Ezúton is ajánlom Kocsi Imre *Új Eldorádó* című dokumentumfilmjét mindazoknak, akiket foglalkoztat Verespatak ügye vagy akik kíváncsiak egy igazán patinás település alkonyának fenyegetésére vagy fölplislakoló reményeire.

Mátéfi Tímea

Keskenyen és szabadon

A Bibliát szent könyvnek tekintő keresztények előtt nem ismeretlen a *Keskeny út* kifejezés. Több helyen is olvashatunk róla: „Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják.” (Mt 7,13–14)

„Egyszer valaki ezt kérdezte tőle: »Uram, kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?« Erre ő így felelt nekik: »Igyekezzetek bemenni a szoros kapun, mert mondom nektek, hogy sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak.«” (Lk 13,23–24)

Egy maroknyi fiatalból álló csapat számára a *keskeny út* nem elvont bibliai tétel, hanem e névvel fémjelzett gyakorlati szolgálat, élmény és kihívás.

A 2005-ben Erdélyben létrejött ökumenikus fesztiválmisszió ötlete a magyarországi *Közös Pont Ifjúsági Misszió* nevű programtól származik, amely katolikus, református és evangélikus kezdeményezés volt. A 2000-ben indult program a Pepsi Sziget résztvevőit célozta meg, majd az évek során a Sziget határait túlnöve számos fesztiválra kiterjeszthette hatókörét.

Az erdélyi csapat is egyre nagyobb kihívások elé néz. Míg egy pár évvel ezelőtt csak a Tusnádfürdőn megrendezett szabadegyetem nyújtott „megnyilvánulási” lehetőséget, addig ma már évente 4–5 fesztiválon jelen vagyunk (Félsziget, Szent György-napok, Erdélyi Magyar Ifjak tábora, felsőbányai Multikulturális Ifjúsági Fesztivál).

Célunk a történelmi egyházaink képviselése, de nem dogmatikai eszközökkel, hanem egyfajta *hitvalló jelenlét* által, amely interaktív programok segítségével valósul meg.

Az ember egyik leggyakoribb és legnehezebb kérdése a *miért*. Tudjuk ezt a kisgyerek refrénszerű rácsodálkozásából, de a kamaszok „önkritikájából” is: Miért nem vagyok olyan szép? Miért épp nekem ilyenek a szüleim? – De valljuk be, a felnőtt ember is megérzi a hétköznapi sodrásából kikerülő miértet hol nagyobb, hol kisebb súlyát. A kérdések magukban is értékek. Sokszor halljuk azt,

hogy a kérdés gyakran többet ér, mint a válasz, mégis úgy teljes a kör, ha az adott kérdésre megkerül a felelet. Márpedig az a csodálatos, hogy a válasz a kellő időben és kellő helyen bukkan fel, majdnem a semmiből, spontán helyzetekből, akkor, amikor a kérdező elég nyitott ahhoz, hogy meghallja vagy megtapasztalja azt, ami számára válasz értékű.

A Keskeny út ökumenikus sátormisszió a kérdések és válaszok jegyében született, hogy jelen legyen különböző talál-

kozhelyeken, és lehetőséget teremtsen és biztosítson a kommunikációra, komoly kérdések feltevésére is. A négy egyháznak és értékeinek fiatalok általi képviselése egyszerre a legtöbb és a legkevesebb. Olyan ez a képviselés, mint amikor egy gyerek képviseli az édesapját, vagy amikor egy átlagember képviseli Jézust, sőt akár Istent. Esendő, de őszinte. Jelenlét. A Keskeny út fiataljai nem arra vállalkoznak, hogy az ökumenikus sátorba belépőknek megadják az egyedül üdvözítő válaszokat – hiszen maguk is kérdeznek és keresnek.

A fesztiválokon való keskenyutas részvételt azonban komoly képzések előzik meg, amelyek kommunikációról, csoportépítésről, evangelizációról, a lelkigondozás alapjairól, önismeretről, társadalmi

ismeretekről, drogvencióról és a fesztivál-programok részletes kidolgozásáról szólnak. Ezek az előkészítőknél, de a fesztiválokon is nagy segítségünkre vannak a szegedi Tini-telefon Lelkiségegy-szolgálat Egyesület tagjai, akik például a Félszigeten a keskenyutas programba illeszkedve drogvencióval próbálják felhívni a figyelmet a bulis élet buktatóira.

Idén Tusnádfürdőn az egyik nap témája a szerelem, párkapcsolat, szexualitás volt. A betérők a délelőtti áhitat után Schád László szegedi pszichológus kiváló tanácsait hallhatták (pl. nem jó, ha az anyának és apának eltérő vezetékneve van, mert a gyermekekben ez hasadásos kész-

tést ébreszthet), majd a délutáni alkossarok és gitárest után a filmnézés ugyan-csak e témában „zajlott”. Az *ellenkező nem* (*Perfect Opposites*) című film sok kérdést felvetett, és az azt követő, órákig tartó beszélgetés nem(csak) a közben fogyasztott zsíros kenyér miatt volt élvezhető. Van, akit egy mozdulat, van, akit egy kérdés, van, akit egy kijelentő mondat készítet felismerésre. Ilyen felismerés lehetett sokak számára a film egyik mondata is: „A hűség nem érzés – döntés kérdése.”

A „keskenyutasok” egyik bevált módszere a felsoroltak mellett a láthatatlan színház. A különböző érzékszervekkel (kivételesen látás!) befogadott élmény sokakat megállásra készítet. S ez a *megállás* a mai világban milyen gazdag kifejezés! Benne van a pihenés, az elgondolkodás, a tűnődés, amely után talán – és remélhetőleg – más minőségű az elindulás, majd a tovább-haladás.

A szervező csapat egyik kiértékelő köre után egy lány hangos imádsága közben elkacagta magát. Senki sem nézett rá furcsán. Belülről szabad és tág a keskeny út.

Kocsis Tünde

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét bejelenteni:

Orbán Erika, Sepsiszentgyörgy, 0740-502563 / Katona Dénes, Székelyudvarhely, 0266-213100 / Ferenczi Enikő, Kolozsvár, 0740-063767 / Pavelka Attila, Marosvásárhely, 0746-234917.

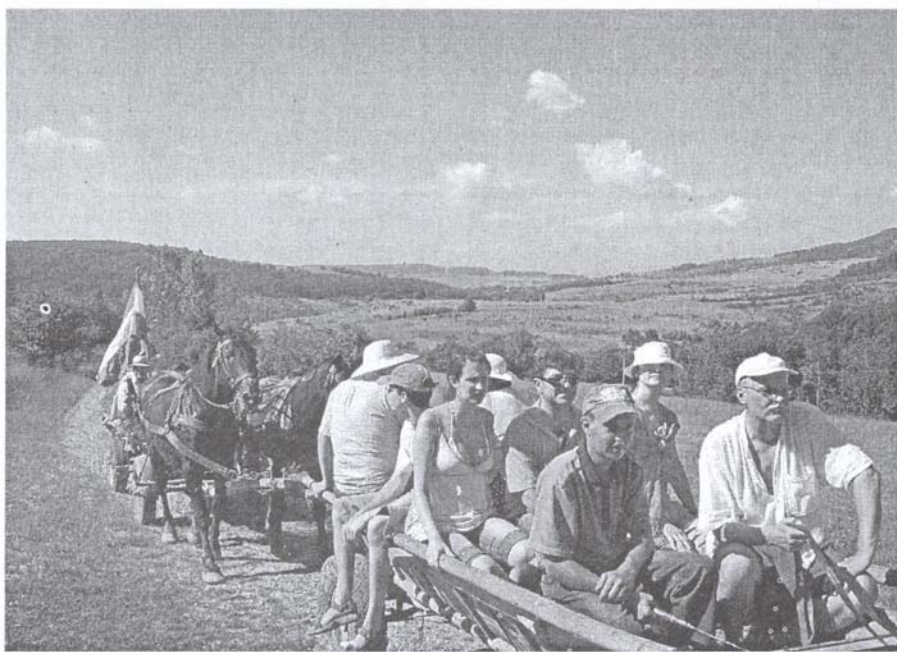
II. Orbán Balázs Szekértúra

Június 28-a és július 2-a között érdekes látványra figyelhetek fel a Firtos környéki emberek. Nemzeti lobogónk alatt, kétlovas szekereken vagy gyalog ötven felnőtt és gyerek igyekezett egy láthatatlan cél felé. „Árkon-bokron által”, hegyre fel, völgybe le. Akik először látták, csodálkoztak, de akik már tavaly is felfigyeltek, azok elmagyarázták: ez a hódmezővásárhelyi-csehétfalvi közös szervezésű Orbán Balázs Emlék Szekértúra, most már a második.

A gondolat a hódmezővásárhelyi NIK vezetőségétől – dr. Grezsa Istvántól és dr. Fazekas Özsébtől származik: honismereti túrában végigjárni székely falvainkat, elvinni oda gyermekeinket, ahol még él az ősi hagyomány, ahol még embert és természetet egyaránt átlengi az ősi székely örökség, Orbán Baláznak nemzethez,

néhány percre kiszökve gyors kocsijából, szuvenírt venni. Falvakat, ahová csak az jut el, aki oda el akar menni, aki részese sülni akar a csodálatos vendégszeretettől, aki át akarja érezni az ősiség, a megtartó székely falu varázslatos hangulatát. Itt az emberek tudják még, hogy az életük alapja a jó Isten, megmaradásuk feltétele a sajátos nemzeti kultúránk megőrzése, megélése, gyermekeink e szellemben való nevelése.

Deák Dénes énekvezérrel egy kis kopjafa-vándorbotot faragtattunk, amelyre ünnepélyes pillanatokban köttettük fel a helyiekkel a piros, fehér, zöld színű szalagokra felírt falunéveket, a felsorolt szálláshelyeken kívül: Rugonfalva, Siménfalva, Kadács, Kobátfalva, Tarcsafalva, Firtosváralja, Küsmöd, Etéd, Kőröspatak, Gagy, Magyarandrásfalva, Szentábrahám.

néphez, egyházhoz, Istenhez, a szülőföldhöz való szeretete, hűsége, kötődése. Ezt az eszmét tüztük zászlónkra már tavaly, amikor a csehétfalvi lelkész-házaspár szervezésében nekivágtunk az útnak Orbán Balázs nyomán.

2007-ben az útvonal a következő volt: Székelykeresztúr–Csehétfalva–Atyha–Siklód–Bözöd–Kissolyos–Székelykeresztúr. A templomból indultunk, Szombatfalvi József esperes áldás-kérésével, s ide is tértünk vissza, hasonló módon, visszaadva a tőle kapott zászlókat.

Szándékosan főleg eldugott, elszigetelt falvakat kerestünk fel, amelyek távol esnek a főutaktól. Olyan falvakat, amelyekben nem áll meg átutazóban a turista,

Szálláshelyeinkből származó, váltott fogatokra tüztük fel vándorbotunkat, amely nemzeti egységünket, összetartozásunkat mutatta, és iránytűként – bármerre fordítottuk – mindig az otthon felé mutatott, mindig azt fejezte ki, hogy a magyarországi, németországi és erdélyi szekértúrásaink e tájakon, e falvakban mindenütt hazafelé tartanak.

S hogy ezt az érzést bizonyítsák, Hódmezővásárhely önkormányzata és dr. Traub Alfréd egyformán jelentős adományt tettek az egyedi, 1841-ből származó orgonánk megjavítására.

Az idén folytattuk utunkat. Június 28-án érkeztek vendégeink, tavalyi és új arcok. Kiszélesedett a kör, mert most Ame-

rikában, Svédországban élő barátaink is csatlakoztak. 29-én ünnepi nyitó istentiszteleten vettünk részt a csehétfalvi templomban. A lelkész a jézusi keskeny ösvényről beszélt, amelyen Orbán Balázs is járt, és amely jelen esetben a nemzethez, néphez, szülőföldhöz, Istenhez való hűség záradokújtávé lett. „Zarándok út ez, mert a legbensőbb ragaszkodás, a zsigereinkbe, génjeinkbe írt legbensőbb szülőföld iránti szeretet, az itt lakó, itt maradt, a legmosztohább körülmények között is itt dolgozó, itt megélni akaró népünk iránti szeretet és hála fejeződik ki benne. És mert fáradtságot nem kímélve, azt kutatjuk, vajon a Firtoshoz, Fiastatóhoz, Szalashoz, Gagykeresztjéhez hasonló hegyek tetején csakugyan »elszunnyadt a gondviselés«, vagy van még remény arra, hogy a völgyekbe szakadt, a szakadékokba taszított népünk megtalálja a felemelkedés, a jövődőt remélt élet útját, éppen Isten segítségével?” – mondotta. „A folytatódó szekértúra alkalmával a széles, divatos autópályák helyett a székelyek által kitaposott, sokak által elfeledett, keskeny ösvényekre lépünk. S nemcsak külsőleg, hanem lélekben is. Mert csak az az ember tud a látható keskeny ösvényen járni a sztráda helyett, akinek lelkében van alázat, hit, önmérséklet haza és nép iránti hűség.” „A szekértúra példa-értékű. Mert megmutatja a világnak, hogy a keskeny ösvényeken járni érdemes és kell. Hogy nem érdemes addig messzi, idegen földeket bejárni, amíg nem ismerjük közvetlen szülőföldünket. A semmibe vesző széles országutak helyett először önmagunk lelkének keskeny útjait, majd hazánk keskeny ösvényeit kell bejárni ahhoz, hogy megtudjuk, kik vagyunk, milyen ősi értékekkel bírunk, s eljuthassunk önmagunk helyes megismeréséhez, értékeléséhez.”

Őszinte hálával vettük át a nemzeti színű himzett selyemzászlót, dr. Traub Alfréd újabb adományát, majd vettünk részt közösen a templom melletti kertben rendezett mulatságon, „a reformkor és az 1848-as szabadságharc” témájú történelmi vetélkedőn.

Hétfőn Ijesztő Bükkön keresztül Énlakára vezetett a szekerek és gyalogosok útja, ahol a világörökség részét képező templomunk és a falu, egyházközség történetével ismerkedtünk meg Dancs Lajos lelkész előadásában. Firtosmartonosban Szász-Cserey Katalin lelkész nő és családja, az egyházközség vezetősége fogadott bőséges ebédet. A Pákey Lajos által tervezett, 102 éves templom megtekintése után az Avas-tetőn keresztül Tordátfalvára vitt az út, ahol a paplak kertjében meleg pántkót kínáltak az asszonyok, s ahol a megszé szálló népdalok hangja reményt, hitet csepegtetett a kiöregedő közösség tagjaiba. Tarcsafalván keresztül Csehétfalva

volt e nap végállomása, ahol a családok meleg vacsorával várták zárandokait.

Kedden Firtosváralja volt az első megálló. A fiatal Solymosi Alpár lelkész és családja azt példázta mindenkinek, hogyan lehet egyházkörünk legkisebb, lelkészt eltartó, eldugott közösségben magasroptú álmokat szőni, s azokat lépcsőről lépcsőről megvalósítani. A Kalonda-tetői pompás ebéd után fáradtan, de lélekben is „jóllakva” érkezett a csapat Fenyőkútra, az ottani unitárius leányegyházközség vendégházába. Mindenkit elbűvölt a Firtosra, Fiastetőre, Küsmödi-, Siklódi-

köre, Hargitára való rálátás, a csodálatos völgyek, fennsík és hegyek, ahol minden lélegzetvételben Isten, a székely megmaradás-igény van jelen. A kis templom, ahová a hívek kilométerekről jönnek imádkozni, szinte érezhetően közelebb emel a Gondviselőhöz.

Szerdán Pálpataka, Békás-tanya, Sófalva érintésével Parajdra mentünk. Gyönyörű havasi tájakon, fenyők illatában, messzire induló patakok hangjai között. Este a vacsoránál az új szalagokkal díszített vándorbot elvált az ünnepélyesen visszaadott vándor-zászlótól, s mindenki

boldogan tett tanúbizonyságot arról, hogy egy nagy lépéssel került közelebb Istenhez, Orbán Balázs szellemiségéhez, a székely tájhoz, néphez és egymáshoz.

Bízunk benne, hogy a szekértúránknak lesz folytatása. Abban, hogy fent említett céljai mellett e keskeny utak védőháló lehetnek a nyugatról felénk hömpölygő, lehenyerlő áradattal szemben. Szűrők, amelyeken csak hagyományainkkal meg egyező eszméket engedünk át. Kötelékek, amelyek összekötnek egymással, Istennel, szülőföldünkkel.

Lőrinczi Lajos

nők világa

Meghívó

Minden unitárius nőszövetségi tag szíves tudomására hozzuk, hogy az UNOSZ 2008. évi Közgyűlését és Konferenciáját szeptember 6-án reggel 9 órai kezdettel tartjuk a székelykeresztúri unitárius templomban a következő program szerint:

- 9.00 – 10.30 • zászlók bevonulása, unitárius induló
• ima, megnyitó, üdvözlő beszédek
• vándorabrosz átadása, új zászlók felszentelése
• elnöki beszámoló, titkári jelentés, pénzügyi ellenőri jelentés
• jelentések elfogadása
• alapszabályzat-módosítás
- 10.30 – 11.00 • szünet
- 11.00 – 12.30 • ünnepi istentisztelet, prédikál Makkai-Ilkei Ildikó
• a helyiek műsora
- 12.30 – 13.00 • szünet
- 13.00 – 14.30 • Konferencia-előadás: Önkéntesség, szolgálat, alázat
Előadó: Sigmond Júlia
• hozzászólások
- 14.30 – 15.00 • a Közgyűlés kiértékelése, a Közgyűlés határozatainak elfogadása
• a lókodi látogatási program elkészítése
• a következő évi Közgyűlés helye
• záróbeszéd
- 15.00 • közebed

Szeretnénk, ha minél több nőszövetség képviselgetné magát 2–4 résztvevővel. Nagyobb számú jelentkezés esetén a rendező nőszövetség dönt a lehetőségektől függően.

Nyomatékosan kérjük azokat, akik reggel érkeznek, időben induljanak el, nagyobb időtartalékkal számoljanak, hogy a bejelentkezések zavartalanul megtörténjenek, és közgyűlésünket teljes létszámmal program szerint pontosan megkezdhesük.

Kérjük a zászlóanyákat, lehetőség szerint öltözzenek népviseletbe.

Kérjük, hogy a mellékelt jelentkezési lapot kitöltve legkésőbb augusztus 31-ig küldjék be a következő címre:

PAROHIA UNITARIANĂ
str. Orbán Balázs nr. 14
535400 Cristuru Secuiesc
jud. Harghita

A székelykeresztúri nőszövetség szervezői szeretettel várják a jelentkezéseket.

További információk: Szombatfalvi Anna tiszteletes asszony, tel: 0266-242127

HIRDETÉS

A Nők Világa terjesztésére folytatjuk 2009. évben is az előfizetéses rendszert. Ezzel olvasóink rövidebb idő alatt, közvetlenül postán juthatnak hozzá minden lapszámhoz.

ÚJDONSÁG! 2009-ben a Nők Világa 4 száma fog megjelenni, az eddigiek mellett lesz vakációs szám is. Az előfizetés egy évre 9 lej. **Sigmond Júlia** várja az előfizetők jelentkezését a székelykeresztúri közgyűlésen, azután postán, személyesen vagy a kör elnökök közvetítésével.

Postacím: 400750 Cluj-Napoca,
OPI, C.P. 200.

JELENTKEZÉSI LAP

az UNOSZ 2008. szeptember 6-i székelykeresztúri Közgyűlésére

1. A nőszövetség megnevezése helység szerint:.....
  2. A közgyűlésen résztvevők száma (az UNOSZ választmányi tagjain kívül):.....
  3. Az érkezés várható ideje: .....
  4. Hányan kérnek szállást szeptember 5-én éjszakára: ..... ebből hány férfi: .....
  5. A kísérelő személyek száma (lelkész, férj, gépkocsivezető): .....
  6. Kapcsolattartó nőszövetségi tag: (név) .....
- Elérhetőség: telefon, e-mail:.....

Gondolatok a színjátszó találkozó margójára

Annyi hely van a világon, ahol lehetnénk! Főleg most, nyáron, amikor távoli, ismeretlen helyekre vágyódunk. Kalandot, érdekes embereket, barátokat és szerelemeket keresünk. Hagyjuk, hogy a pezsgés magával ragadjon. Ilyenkor semmi sem kötelező. Mi is így gyűltünk össze „színt játszani” immár 12. alkalommal, most Nyárádszentmártonban. Egy nyár(ád)i világ! Ide jöttünk, mert ide vágytunk. Kereső szellemünk, lelkünk egymásra rezeg néhány napig, és remélhetőleg mindenki ráismer a másikban megbújó önmagára.

Békés színjátszó találkozó verőfényes napsütésben

Keményen izzadunk, de még mindig jobb, mint ha áznánk – egyezett meg mintegy 320 ember, azok, akik úgy döntöttek, hogy augusztus 1-je és 4-e között Csíkfalván és Nyárádszentmártonban töltik a hétvégét az ODFIE XII. Színjátszó Találkozóján.

A nagy létszámú és lelkes helyi csapat már nagyon rég készült a rendezvényre, és ennek köszönhetően pénteken már korán reggel készen álltunk arra, hogy a kilenc versenyző csapatot és a „műélvezőket” is illően fogadjuk.

A péntek délutáni megnyitót Csíkfalván tartottuk a vadonatúj sportteremben, ahol előttünk csak a huzat járt – állították egyesek. Ugyancsak ez a terem volt az előadások és a gálaműsor helyszíne is. A megnyitón elhangzott köszöntő szavak után minden csapatnak lehetősége adódott arra, hogy rövid bemutatót tartson a választott színdarbjáról, lehetőleg úgy, hogy felkeltse a nagyérdemű figyelmét. Az esti tábortűz a késő éjszakába nyúlott, és megteremtette a találkozó jó hangulatát.

Másnap, a szombat – sok ember születésnapja mellett – a színjátszás napja volt. Ekkor kerültek pódiumra a homoródalmási, vargyasi, szentábrahámi, szabédi, bölöni, nyárádszentmárton-csíkfalvi, magyarsárosi, alsófelsőszentmihályi és kökösi egyletek produkciói, amelyeket a zsűri szűres tekintettel és végtelen türelemmel nézett végig a nem túl hűvös teremben. A napot a Zéróz együttes által fémjelzett fergeteges buli zárta. Ekkor már mindenki megkönnyebbülve tombolta ki magát.

Vasárnap volt a találkozó „lezserebb” napja. Fél kilenctől reggeli, tizenegy órától ünnepi istentisztelet, ebédszünet, majd ismét izgalmas és verejtékcseppek a négytől kezdődő gálaműsoron. Rengeteg emléklap és oklevél került olyanok kezébe, akik szívügyüknek tekintették ezt a színjátszó találkozót, és akiknek a segítsége nélkül akár az idej, akár az egész színjátszó találkozó-sorozat csupán álom maradt volna. Ez alkalommal is köszönet illet mindenkit: a szakácsnőktől kezdve a hangtechnikusokig, a műsorvezetőktől a mindenesekig.

Mivel nemcsak találkozni, hanem versenyezni is jöttünk, az elevenbe vágó észrevételeket és megszívlelendő jó tanácsokat egyaránt adagoló bíráló bizottság döntése szerint a XII. Színjátszó Találkozó első díjasa az alsófelsőszentmihályi egylet csapata lett, Karinthy Frigyes *Tanár úr kérem* című bemutatójával. A második helyezett a kökösi csapat, akik látványos mozgásszínházzal az anderseni gyufaárus kislány történetét dolgozták át. A dobogó harmadik fokára a szentábrahámi egyletek állhattak a humoros *Csicseri történettel*.

A színművekre szánt idő, a felkészülés pillanatai, a kínlóadás, az alkalmazkodás és a hosszú távú barátságok teszik egyedivé azt a „darabot”, amelyet az egyes csapatok választottak. Adja Isten, hogy jövőre ismét találkozhatunk! Kicsit másképp, mégis együtt.

Jobbágy Júlia

1. nap. Jelentés a találkozó kezdetén

A főutcát ellepték a melegtől pirosodó arcú fiatalok. A bejelentkezési iroda még nem nyitott ki. Az utcát vásáros hangulat önti el. Az árok partjára vagy a templom előtti padokra cseverésző fiatalok ülnek. Beszélgetés, kacaj vegyül a forrón párálló nyári levegőbe. Végre nyit a bejelentkezési iroda is. Hosszú sor a sátrak előtt. A sátortábor is lassan kiépül. Az útszélen csomagkupacok. A konyhán már készül a vacsora. A színpadi függöny arra vár, hogy elgördítsék.

Erre késő délután kerül sor. Jobbágy Júlia, a rendezvény egyik főszervezője, a találkozás örömét hangsúlyozza megnyitó beszédében. Este hatalmas tábortűzet rakunk a csíkfalvi labdarúgó-pályán. Énekszótól és tánctól hangos a Nyárad mente. Jókedvvel tölt el az együttlét és a felettünk feszülő csillagos égbolt. Míg egyesek a tábortűzet táncolják körbe, addig a fellépő csapatok éjjeli próbát tartanak. A pezsgés mindenkit magával ragad.

Éjjel három óra körül a próbák még mindig tartanak. Az irodának berendezett teremben a reggeli áhítat felelőse beszédet ír. Az éjszaka csendjébe beleszűrődik a sátrakból kihallatszó susmogás. A sátortábor felügyelője néha el-elbóbiskol. Az utcán még lézengenek az emberek.

2. nap

Fél nyolckor ébresztő, majd reggeli. A színjátszó találkozó második napja áhítattal kezdődik. Álmosak a szemek, de valamit, valakit keresnek. Ha távolról is, de próbáljuk egymást kifürkészni. Az áhítaton elhangzó gondolatok is a keresésről szólnak. Isten, önmagunk és barátunk kereséséről.

A nap további része a kilenc színjátszó csoport előadásától lesz emlékezetes. A csíkfalvi tornaterem füledtsége nem kedvetleníti el a lelkes közönséget. A műsorvezetők viccekkel és rögtönzött jelenetekkel gondoskodnak a jó hangulatról. Az előadások a feldolgozott történetek és a színjátszók felkészültsége szempontjából is különböznek, de mindegyik tartogat valamilyen érdekességet, egyediséget. Hűtlen feleségek, Spenót urak, Karinthy-novellából kinövő diákok, legendákból átszivárgó figurák, hosszú szakállú mese-szereplők, anderseni gyufaárus kislányok, deáknak öltözött Mátyás királyok, makrancos feleségek töltik ki a színpad terét.

Az előadások közti ebédszünet kiváló alkalom egy nyárádi fürdőzésre, amit sokan ki is használnak. A délutáni előadások után nagy dínom-dánommal utcára vonul a frissen alakult vándorszínész-társulat. Sztárok, bűvészek, Budán trónoló királyok kifordított szerepét öltjük magunkra a közönség szórakoztatására.

Este ismét áhítatra gyűlünk össze. A napot meghatározó zsbongás és tapskavalkád után álarcok és szerepjátás nélkül lehetünk egymással a templom csendjében.

Az utolsó színdarab lejártával fergeteges buli kezdődik a szentmártoni kultúrotthonban. Tomboló táncsal és torkunkszakadtából szóló énekkel zárjuk a napot.

3. nap

Vasárnap istentiszteleten találkozunk ismét (az alvás kedvéért a reggeliről többen is lekéstünk). A záró istentiszteleten Sipos László várfalvi lelkész végez szószéki szolgálatot. Isten iránti hálával tölt el a beszéd. Hálás vagyok a találkozásért, azokért az emberekért, akiket megismertem, és azért, hogy itt lehetek. Sajátomnak érzem a helyet.

A bő ebédszünet után a tornateremben gyülekezünk, ahol kíváncsiság és feszült várakozás közepette elkezdődik a gálaműsor. A köszönetet kifejező emléklapok osztogatását a zajos vándorszínészek szakítják félbe. Röpké színdarab-paródiákkal fokoztuk a hangulatot és egyben a színjátszó csoportok türelmét is, hiszen az eredményhirdetés még hátra volt.

A díjkiosztás az UART által felajánlott (Unitárius Alkotók Társasága) Balázs Ferenc-díjakkal kezdődik. A legjobb női szereplőként a magyarsárosi Sándor Zsuzsát, a legsikeresebb férfi alakításért a vargyasi László Gábort, valamint az alsófelsőszentmihályi egyletet méltatták. Utána következtek a bírálóbizottság díjai. A kiosztott díjak árnyaltan értékelték mindegyik darab erősségét és ötletességét. A fődíjak mellett a következő méltatások sorakoztak:

- a legjobb férfi főszereplő: Ferencz Szilárd (Alsófelsőszentmihályi);
- a legjobb női szereplő: Györbíró Malvin (Kökös);
- a legjobb női mellékszereplő: Farkas Orsolya (Vargyas);
- a legjobb férfi mellékszereplő: Tánczos Oszkár (Vargyas);
- a legjobb rendező: Sánta Edit (Kökös);
- a legeredetibb gesztuskészlet: Ambrus Nimród (Nyárádszentmárton–Csíkfalva);

- a legtisztábban beszélő csapat: Szabédi DFIE;
- a legeredetibb díszlet: *Uzonka legendája* – Bölöni DFIE;
- bajusz-díj: *Csicseri történet* – Szentábrahámi DFIE;
- a leggyorsabban felkészült csoport: Homoródalmási DFIE.

Végül a korondi vázák is lekerültek az asztalról, és hatalmas taps-özön fogadta a XII. Színjátszó Találkozó dobogóseit: I. díj: Alsófelsőszentmihályi, II. díj: Kökös, III. díj: Szentábrahám. A korondi vázák egyike a közönség által legjobbnak értékelt kökös csapathoz jutott.

A gálaműsor Kertész Ágnes főszerző záró gondolataival fejeződött be. A találkozóhoz azonban még távolról sem volt vége, hiszen este hajnalig tartó bál mulatság kezdődött. A jó hangulatról a Sárika együttes gondoskodott. Fialok és kevésbé fiatalok egyaránt roptuk a táncot.

Hajnali órában bandukolok a szálláshely felé. Távolról még hallani lehet a zeneszót. Beköszönök a sátor-ábor-felügyelőknél. A másnapi hazautazási lehetőségekről beszélgetnek az egyik résztvevővel. Lassan mások is beszállingóznak a sátrakba. Ismét csend.

Másnap reggel, mire felkelek, a sátor-áborban csak néhány, félig már lebontott sátor áll. A templom előtti téren ismét háztizsákos emberek várnak. Most azonban a hazautazásra. Ölelések, gyorsan elmondott búcsúszavak, egymást sietősen kereső emberek. Dudálás, buszból integető kezek. Ezzel zárul a XII. Színjátszó Találkozó körképe, és persze sok egyéni és közös élményből, ami mozaikszerűen áll össze egy láthatatlan egészé Erdély-szerte.

Demény Enikő

Tanulékony doki

A doktor ráhajlik a beteg mellkasára és hallgatózik. A beteg megkérdezi:

– Mondja, doktor úr, ezt miért csinálja?

– ...! – mondja a doktor. (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része.

14. Sárkányt röptet. 15. Gabona-féle.

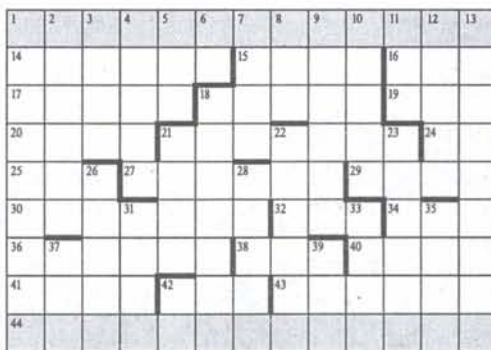
16. A magyar kártya legnagyobb lapja.

17. Kísérletek terme, bizalmasan. 18. Idea.

19. Csonthéjas gyümölcs. 20. Nagyon figyelmes. 21. Ügyetlen, nehézkesen mozgó. 24. Páratlan pára! 25. Spion. 27. Bútordarab. 29. Panaszos hangot hallat. 30. Originális. 32. Felesége van. 34. Aradi focicsapat. 36. Támogató. 38. Magyar Tudományos Akadémia, rövidítve.

40. Magyarországi település Somogy megyében. 41. Mihók mesebeli társa. 42. Hordómérték. 43. Becsapó. 44. A poén befejező része.

Függőleges: 1. Feldíszít. 2. Egyfajta fizetési mód. 3. Sovány ló. 4. Ógörög piactér. 5. Kályha sütője. 6. Mart szélei! 7. Francia műholdas csatorna. 8. Kémiai mértékegység. 9. Gyenge szél. 10. A Fennvaló. 11. Mocsári növény. 12. Testrész, de fogó is. 13. Munkaszteret. 18. Vasvégű bot, szántáskor tisztogatták vele az ekét és bökdösték az ökröt. 21. Megtörtént dolog. 22. Kémiail elem, vegyjele: Ta. 23. Az egyik világtáj. 26. Megvéd. 28. Athéni ..., Shakespeare mű. 31. Görög igazság-istennő. 33. Börtön. 35. A vizek városa Magyarországon. 37. Az orrához. 39. Lenti helyre. 42. Ausztria és Belgium autójele.

Összeférhetőség

A doktor mondja a páciensnek:

– Sajnálom, uram, önt meg kell műteni!

– Azt már nem, inkább a halál! – mondja kétségbeesve a beteg.

– ...! – mondja az orvos. (Poén a rejtvényben.)

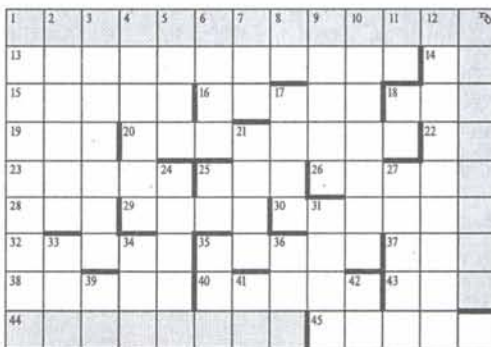
Vízszintes: 1. A poén első része.

13. Elektromosságtani mennyiség, mértékegysége az amper. 14. Üres kéz!

15. Függőzár. 16. Az ilyen szó megmarad. 18. Tetejére, népiesen. 19. Arra a helyre. 20. Ütemesen kattogó. 22. Üres a tér! 23. Lattyakkal van bekenve. 25. Hullajt. 26. Finom disznóhús. 28. Erzsébet, becézve. 29. Szegecs.

30. Tanintézmény, régiesen. 32. ... Welles, az Aranypolgár című film rendezője. 35. Az örök város lakója. 37. Lyuk, népiesen. 38. Szénégetők rakják. 40. Ókori egyiptomi bika. 43. Becézett Ágnes. 44. A poén befejező része. 45. Franciaországi város, nagy csata színhelye.

Függőleges: 1. Helyiség a lakásban, itt alszunk. 2. Özönvíz. 3. Csinos. 4. Harcias hölgy. 5. Catherina ... Jones, filmsztár. 6. Vörös ..., viking utazó volt. 7. Nyári korcsolya. 8. ... királya, Lalo operája. 9. Bolond, akit Arany is, Petőfi is megverselt. 10. Olyan növény, amelyen különböző egyedeken vannak a hím és női virágok. 11. Inga közepe! 12. Mezőgazdasági eszköz része. 17. Férfinév. 18. Görög betű. 21. Bejárat a házba. 24. Félsziget a Közép-Keleten. 25. Spielberg ürmanója. 27. Piskótatekerics. 31. ... Szilvia, magyar operaénekesnő. 33. Valaha épület volt. 34. Város Hollandiában. 35. Ollós állat. 36. Ki ... tud? – vetélkedő-típus. 39. Kipling óriáskigyója. 41. Portugál és ausztriai autójel. 42. Kezdődik a zene!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2008. október 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét októberi lapszámunkban közöljük.

Júniusi rejtvényeink megfejtése: **Óvodás duma:** Én már azt is tudom, hogy mitől nem lesz. **Elrettentő példa:** Apukám is megpróbálta, és egy nagy pofont kapott.

Könyvjutalmat nyert **Lukácsi-Tóth Alpár** magyarsárossi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja

az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár

Alapítási év: 1888

Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:

Gyerő Dávid

Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**

Tördelés: **Ruzsa István**

Korrektor/olvasószerkesztő:

Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:

400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.

tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető

az Erdélyi Unitárius Egyház

központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával

kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,

Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe

érkezésének határideje:

minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem örzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket

kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások

nem tükrözik feltétlenül

a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Buzogány-Csoma István** lelkész (Nagyvárad-Bihar), **Csáki Júlia** kereskedő (Székelyudvarhely), **Demeter András** mérnök (Bukarest – Rava), **Demény Enikő** egyetemi hallgató (Dés-Kolozsvár), **Jobbágy Júlia** diák, JZsUK (Kolozsvár-Kövend), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Lőrinczi Lajos** lelkész (Csehétfalva), **Mátéfi Timea** teológiai hallgató (Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Nagy Endre** lelkész, esperes (Dicsőszentmárton), **Nemes Gyula** helytörténész (Nagyernye), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Iklánd-Nagyernye), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva – Nyárádszereda), **Szathmáry-Incze Kornél** lelkész (Alsójlára), **Tatár Zsuzsanna** tanárnő (Barót), **Vánca Csilla** magángazdálkodó (Sepsiköröspatak).